

საქართველოს
ხელნაწილების
სამეცნიერო ცენტრი

ISSN 0132-1307

საბჭოთა სტალინიზმი

~~1125~~

1980 5

გარეკა გარათაშვილი

ფრთხილად, სასიკვდილოა!

პიისა 2 ნაწილად

მოქმედების ადგილი — თბილისი,

ღრო — ჩენი დღეები.

მოკამედი პირნი:

- მერი — 34 წ.
- დიმიტრი — 48 წ.
- ჩორა — 14 წ.
- ზაზა — 13 წ.
- ანეტა — 70 წ. დიმიტრის დედა.
- მათეო — 35 წ. — დიმიტრის ნათესავი.
- თამაზი — 36 წ.
- გოგი — 12 წ. — თამაზის შვილი.
- დათო — 15 წ. — ჩორას აზნავეი.

პეიჟოდურ როლებში:

I სტუმარი ქალი, II სტუმარი მამაკაცი, III სტუმარი მამაკაცი

პროლოგი

ავანსენა. სიბნელიდან გამოშუქდება მერის სახე. მას ხელი უტრებზე აქვს აფარებული და მინც ესმის ფორტეპიანოს ხმა.

მერი. ჩორა! მე კი მინც ვცოცხლობ... მე მინც ვცხოვრობ და გუთხობთი მაქვს თუ არა საცოცხლის უფლება იმის შემდეგ, რაც მოხდა... რაც მოხდა... რაც მოხდა... (მერი თვალს ხუჭავს და ჩამოედგარ სიბნელეში კიდევ უფრო მკვეთრად ესმის ფორტეპიანოს ხმა)

ნაწილი პირველი

მაისის მთვარიანი ღამე. თბილისის ერთ-ერთი ქუჩის შესახვევი. კუთხეში ჩიხური წარწერით „ფრთხილად, სასიკვდილოა!“ მოშორებით ალყავის კარი. კარის მიღმა, ეზოში ორსართულიანი სახლი, რომლის ერთ-ერთი სარკმელი გაშუქებულია. ჭიხურს უახლოვდებიან მერი და თამაზი.

თამაზი. „შენ ჭვარს იწვრდი იმ ღამემ, მერი!“
 მერი. ეს იყო 16 წლის წინ...
 თამაზი. წარმოვიდგინოთ, რომ არ უყოფიდა ის 16 წელი, ის ჭვრისწერა. სხვათაძნე ჭვრისწერა...
 მერი. არ უყოფიდა... არ უყოფიდა... მე 18 წლისა ვარ, შენ 20-ს...
 თამაზი. და ეს არის ჩენი ქორწინების პირველი ღამე.
 მერი. მო, მო... ჩამოეშვა ფარდა... არა, კედელი გუშინდელსა და დღევანდელს შორის, იქით დარჩა სხვა ქველა და უკვლავფერი. რაც აქამდე იყო...

თამაზი. და ცხოვრება იწყება თავიდან.
 მერი. როგორ დავიწყოთ?
 თამაზი. როგორც მიზამანებ. თუ მეტევა, იმ მთვარესაც ძირს ჩამოვიღებ.
 მერი. კიდევ?
 თამაზი. ვარსკვლავებს ჩამოვკრეფ...
 მერი (ბედნიერი სიცილით). ცოტა ხომ არ იქნებოდა? შოი, ისევ ჩვენ აფფრინდეთ ზემოთ.
 თამაზი. და უიქნებოთ იქ მართო მე და შენ... მართო მე და შენ... ჩემო! (ხელს ხვევს)

მერი. თაშო! (უღონოდ ვერდნობა ჭიხურის კედელს)
 თამაზი. მერი! (სწრაფად აცილებს კედელს) შეხდე!
 მერი. (წარწერას კითხულობს) „ფრთხილად, სასიკვდილოა!“ ფრთხილად, სასიკვდილოა... ფრთხილად, სასიკვდილოა... არ დავებძი! (თამაზს ეაღერება. ორსართულიანი სახლიდან გაისმის და თამაზსა და მერის აფხიზლებს ფორტეპიანოს ხმა)

მერი. (შეშფოთებით) ჩორა!
 თამაზი. ხელება?
 მერი. ჩემი გოგო?
 თამაზი. ის.
 მერი. ქმარი?
 თამაზი. არავითარი სხვა ქმარი არ არსებობს.
 მერი. მო... ჩამოეშვა კედელი... (სასოწარკვეთით) მაგრამ ჩვენ რომ მინც იმ კედელთან ვართ, სადაც... (პაუზა) არ დაიძინებ... და...
 თამაზი. მიიხიარე?

(მერი უხმოდ უდასტურებს)
 გელოდება... და მას უფლება აქვს ეაღეროს ამ თვალებს, ამ მუკლებს... (გაშმაგებით კოცნის) მაგრამ შენ ხომ მითხარი, რომ ჩამოეშვა კედელი და

მერი. ჩორასაც არ სძინავს.
 თამაზი. მეც ხომ ვერ დაძინებ?
 მერი (სასოწარკვეთით) შენც გელოდებიან.
 თამაზი (ჩამქრალი) გელოდებიან...
 მერი. თამაზ!
 თამაზი. მივდივარ...

(მერი ეხოსენ, თამაზი უკან ქუჩისაკენ ნაბიჯს გადაადგამენ. შემობრუნდებიან. წაბიი ეკვრან ერთმანეთს და უხმოდ შორ. დებიან).

სცენა ბნელდება

სინდელთან გამოშუქდება მერის სახე.
 მერ ა. ახლა ჩემი ოჩახის კარაან დღევაჲ. ედგავარ დახეულთ,
 აფორაქებულთ... კარს მიღმა ჩემი ქმარია, შვილები...
 (ბნელდება)

სინდელში ისმის ფორტიანოსის ხმა და ჩიორას სიმღერა:

„მე მიეყარა, მიეყარა ეს ჩემი მხარე
 და უსასრულო ქვეყანა ვრცელი...
 მზე როს წამწამებს შეახანაზებს
 და გაღმობხელავს ღობილით, მწველით,
 მსურს, მისკენ აყვევ სხეთა ნაწიხებს,
 იქ ცისარტყელას ჩავაგლო ხელი“...

ღმობრტის ბინა. სასტუმრო ოთახი. ჩიორა ფორტიანოსზე უკრავს, იქვე დათო და ზაზა დგანან.

ჩიორა (მღერს). „მე შევყარა, შევყარა... (შეწყვეტა, წამობტა) ეჭრია (ზაზა კართან მიდის და გუშაგის პოზში, ჯობშემარტული შემუდბა). ახლა კი, ძმობილო, ცხენებზე შევხდები! ახა კარგი, და ირ, დღოა ადრიაან ცხენის ჭერება ახანაგის მხარდაშარ, ირგვლივ ცვრიაან ბალახის სურნელი დგან, ომიია იქნენ სულეც იმისთვის იომებენ, რომ ცვრიაან ბალახის ამშადილი სურნელი იგრანონ განთიადღე, როცა ცხენდაცხენ მიპრბახარ, მეგობრის მხარდაშარ.“ *)

დათო. „არაან იხეთებაც. დღლას სიერინობა რომ ურჩევნიათ“
 ჩიორა. „ჰო, მაგრამ მათ არ ციხან ინგლისელი სურნელი განთიადღა, ნაწდელი სითბო მხარდაშარ მიმქროლევა ახანაგისა...
 ღმერთმა რომ ეს განცდევინოს, ამისათვის საკროა, გჯის ბოლოში საყვდილის ლანდი ფარტატბდეს!“.

დათო. „ერთაც ვნახით და ინგლისელებს გადავეყაროთ, რომელთაც ჩვენსაგეთ უფართ დღის სურნელი, მაშინ“

ჩიორა. „ერთაც შედ დავცემით, რა იყო, ხომ არ შედრკი?“

დათო. „ვიანა მე?“
 ჩიორა. „ეგებდღვანთ, ძმობილო და ზურგზე ბოლი ავადნით, ჩვენ აქ სხვა საქმე რა გავქნ-რა“.

დათო. „ი,კი, მაგრამ ქალბატონო ენა, თუ თქვენ სიმართლეს მე-ღმობრტობით, ისინი ვისაც ჩვენ საკეიოს გავიცხუმებთ, პირდაპირ სამითხში მოხვდებიან. ინგლისელებზე სულელი ხომ ქვეყნად არავინ არის“.

ჩიორა. „რასაკვირებლია, სამითხში მოხვდებიან. აბა, შენ რა გეგონა გიგობდი, იქ სამი ინგლისელია. მათ ჩვენ დავგინახებ, რომ მარტო ორნი ვართ. ცხენებს აქეთ მოაქვნიებენ, ხომ არ გეშინია და ირ ჩემი იმედო მაინცდამაინც ნუ გექნება, მე გოგო ვარ, ხმალიც კი არა მაქვს, რას იზამ, შეებრძოლები?“

ზაზა. რას ჰქვია ორნი მე სათვალავში არა ვარ?

ჩიორა. ან სცენაში, ზაზული, შენ არ მონაწილეობ.

ზაზა. აბა, რას მერჩიო? ცველება, იმე შეძინება.

ჩიორა. მეგონა, ენა ღარკის ანაზე განცხერტესებდა.

ზაზა. ზეპირად ვიცო.

დათო. ენა ღარკის სიმღერას ხომ პირველად მოუსმინე?

ზაზა. აბა, სიმღერა, — როგორც სიმღერა კარგია...
 დათო. ტორილას სიმღერა. ენა ღარკს ხომ ტორილაც ერქვა.

ჩიორა. ალბათ, სიმღერა არ მოგეწონა.

ზაზა. აბა, სიმღერა, — როგორც სიმღერა კარგია...
 დათო. კარგი კი არა, შესანიშნავია. ენა ხომ ახალგაზრდა...
 უფვარს ნიცოტბელ, საფორაგეთის ცა, მზე... და მით უფრო დღენანება მაუბურებელს ტორილა, რომელსაც უკვლავერიც ეს წაართვებ და...
 ჩიორა. და კაცონზე დამწებს...
 დათო. გადასრავი სიმღერააა
 ჩიორა. მართლად? ესე იგი შენ გჭერა, დათო, რომ...
 დათო. არა
 ჩიორა. რომ მე კომპოზიტორი ვიქნები.
 დათო. შენ უკვე ხარ კომპოზიტორი.
 ჩიორა. არა, მე ვიქნები.
 დათო. სახელგანთქმული კომპოზიტორი. მე კი კონსტრუქტორი

და პირველ ფრთებს, ადამიანის საფრენ ფრთებს შენთვის გავკეთებ. წარმოადგენია? გასულ ფრთები და...
 ჩიორა. მოლა, ცოცა ხნით ძირს დავუშვით... როგორ გგონია, მამილებზე?
 დათო. კონსტრუქტორიაში? აბა, ვინ უნდა მიიღონ
 ჩიორა. ერთი წელი გამოცდებამდე, კიდევ ერთი წელი ახლა დავდგამთ „ტორილას“ და მორჩა შენდინ გართხ არ გავიხე-
 დავ, დღე და ღამე ვიმეცადინებ, არავითარი სცარნობა, ახანა-
 გები.
 დათო. არც მე?
 ჩიორა. შენც ხომ უნდა იმეცადინო (შეხედავს). კარგი, კარგი,
 ხანაბან მოხვალ ამ ფანტასისთან და...
 დათო. დავიბებ „ჩიტო, ჩიტო, ჩიორაო!“
 ჩიორა. „არაო, ბატონო მელაო?“
 დათო. მელაო!
 ჩიორა. (იცინის) კარგა რაო, ჩენო დათუნაო? არც ეს მოგწონს?
 დათო. რაგონი!
 ზაზა (ჩიორას). შენს სახელს მაინც ჭობია „ჩიორა!“ თუ მაინც-
 დამაინც ფრანგელების სახელი უნდოდით, „მერცხლა“ დეერ-
 ქნითა.
 დათო. „მერცხლას“ ადამიანებს არ არქმევენ.
 ზაზა. ანგულა?
 ჩიორა. არ შევყარა, უფულო დედა...
 დათო. „ტორილა“?
 ჩიორა. ისე შეიქვიე ამ ზაზელს, ისე შემეყარა... ენა ღარკი,
 ტორილა რომ შემიღებოდეს, მართლაც ტორილას დავიკრ-
 ევდი!
 დათო. მე კი „ჩიორას“ არც ერთ სახელზე არ გავცვილიდი, ჩიორა,
 ებე იგი...
 (შევატეულივით შემოდის მერი და გვერდით ოთახისკენ გაემართება. ზაზა ოთახიდან მიიპარება)

ჩიორა. დედოქო რა მოგვიანდა?
 მერი. არაფერია... დავაღალე.
 ჩიორა. დედოქო (დათოზე ანიშნებს)
 მერი. გამაჩრბობა, დათო!
 დათო. გამაჩრბობთ, დედა მერი! იცით, ჩიორამ რა კარგი სიმ-
 ღერა შედგრა.
 დათო. ხომ მოგწონს? „ენა ღარკისათვის“ — ჩვენი სპექტაკლ-
 სათვის.
 მერი. მომწონს.
 ჩიორა. არა, არ მოგწონს, რომ მოგწონდეს...
 მერი. უზარალო... თავი მტკევა (ცვდილს საათს ახედებს)
 ჩიორა. მამიდა მათიყო როგორა?
 მერი. უციტ.
 ჩიორა. ექიმმა ნახა?
 მერი. ნახა.
 ჩიორა. ძია თამაზმა?
 მერი. პო.
 დათო. ჩემმა ექიმმა?
 ჩიორა. ექიმმა კი არა, სასწაულმოქმედმა—სიცოცხლე რომ გაჩუვა.
 დათო. და რა ზანი, ადარ მანახავს.
 ჩიორა. მერი, არ გრცხვენია?
 დათო. გგონია, არ ნიღა? საავადმყოფოში რომ ვაწეკი, ავადმყო-
 ვები გულის ფანქვალით ველოდით მის გამოჩენას. მერე ერთი-
 ორჯერ მისთან წინაც ვიყავი. ბოლოს, მეუბრებოდა, ჩემისთანა
 იმდენი ჰყავს გადარჩეული, რომ...
 ჩიორა. მერი რაო, თამაზა?
 მერი. საშობრობებამ გაიარაო.
 დათო. თამაზმა თუ სთქვა...
 ჩიორა. მამიდა მათიყოს ოპერაცია ადარ დასჭირდება, რა მიხა-
 რიაა (მერის ხელს დააღლებს, დაატარებულს)
 მერი. ომ! თავი! (ცვდილს საათს ახედავს).
 ჩიორა. მამაბი, დედოქო, ჩემო კარგო დედოქო, ჩემო ლამაზო
 დედოქო!
 დათო. (საათს ახედავს, შუბლზე ხელს იტყვიავს) პირველი საა-
 თისა შენ გავიღებიაან, არადა, რომ დაიწვევ „ტორილას“ რე-
 პეტუციას... (გდის).
 ჩიორა. დედა, გეწყინა?
 მერი. რა მერყინა?

* პიესიდან — ენა ღარკი“ (ანტი).

ჩორა. დათოს დანახვა შეგატყუე.
 მერ ი. არა... რატომ? მაგრამ ხედავ სკოლაში არ მიღებარ?
 ჩორა. ახა, რას ვიხამ.
 პერ ი. შერე პირველი საათია!
 ჩორა. დიდი სამუშაო, ერთი-ორი საათის ძალი თუ დამავლდა, სამაგიეროდ, დღეს შე და დათომ გავიარეთ ჩვენი სცენის რეპეტიცია, ჩემი სიმღერა დავამთავრე...
 მერ ი. მოვიხამენ.
 ჩორა. მხოლოდ ნაწვევტო, დაუტურა? (მიანიხსენს წაიღო)
 მერ ი. გვიანა.
 ჩორა. (სინულთი) მოო... თავი გტავა. (უღარსებს) ჩემი დედოკი, საყვარელი დედოკი... იცი, დათოს ისე მოსწონს ეს სიმღერა... დათოს სურა, რომ ცომპოზიტორი გამოვლდე, შე და დათომ გადაწვევტებო?
 მერ ი. (შემეხრება) რა გადაწვევტებო?
 ჩორა. იქით ეკრანში დავდგამთ „იანა ღარკს“ და შერე არავითარი სტირინა, კონო-თიარო, ახლა ვიგებო. შე და დათო...
 მერ ი. (გაღიზიანებით) „შე და დათო, შე და დათო“...
 ჩორა. (შემეხრები) უბრალოდ... სკოლა, სახლი, მეცადინეობა და შერე არაფერი. მომავალ წელს რომ კონსერვატორიაში არ მივხვდეთ... დათო...
 მერ ი. ისევ კონსერვატორიაში?
 ჩორა. ა. (გაოცებით). დედა დათოს კონსერვატორიაში რა უნდა იმ თავისთვის იმეცადინებს, შე — ჩემთვის. (ცოტახნის ღუმულის შემდეგ) გეტყვარება?
 მერ ი. ვინ?
 ჩორა. დათო.
 მერ ი. რატომ უნდა შეგატყუებოდეს?
 ჩორა. იცი, როგორ უყვარხარნი?, (შეხედა) მო, შენც, მანაჩრით. თითონ რომ მამა არა ჰყავს და... მო, მართლა, მამამ, დედა რომ მოვა, გამადვილო (გასელა დაბაიბი).
 მერ ი. (შეაერა) შე თვითონ. იძინოს.
 ჩორა. დედოკი, შენ არ იცი, როგორი კეთილია დათო, ამაყი, ჭკვიანი. მის კლასში ყველაზე ნიჭიერია! ღამაშიცაა არა? (ოცნებით) ავიკონსერტატორი გამოვალო. ისეთ ფრთებს გავაქებთო...
 მერ ი. ფრთებო?
 ჩორა. რატომაც არა! არ გჭერა?
 მერ ი. შენი ხნის რომ ვიყავი, მეც ასე ვოცნებობდი.
 ჩორა. ა. შერე ცუდა?
 მერ ი. შენ ხანში, ადამიანს ყველაფერი სჭერა.
 ჩორა. მეც მინდა, შერეოდე.
 მერ ი. შენ ხანში ისე ადვილად ცდება...
 ჩორა. რატომ გჯონია? შენ ხომ თითქმის ჩემი ხნის გათხოვდი!
 მერ ი. შენზე სამი წელი უფროსი. და მინდო სულელი.
 ჩორა. ა. (გაოცებით) ნანობ?
 მერ ი. საერთოდ ვამბობ. ახალგაზრდა ადვილად ცდება. და შემიძლება მოეჩვენოს, რომ ვიღაცა ღამაშიცაა, ჭკვიანიც, ნიჭიერიც, კეთილიც...
 ჩორა. შენც მოგატყუენა?
 მერ ი. ხომ ვიფხარო, ჩემზე არ ვამბობ-შეიქი?
 ჩორა. არა, მითხარი, შენც ხომ გიყვარდა მამაჩემი.
 მერ ი. რა დაკითხვა? წადი, დაძინე! (დამიტრე შეამჩნია). დაბედინე, გესმის? ხომ იცი, რა დროსა ხარ ახლავში.
 ჩორა. (მამა შეამჩნია) მო, კარგი, კარგი, ღამე შევიღობისა. (გაღის)
 დამიტრე ი. რას ერჩი, სწორი შეიბოხვა: „შენც ხომ გიყვარდა მამაჩემი?“ რატომ არ უნასლებ?
 მერ ი. მაგ საიბოხზე ბავშვებთან ღამაჩაჯა საქიროდ არ მომჩანია დამიტრე ა. ჩემთან?
 მერ ი. შენ ისევ იცი.
 დამიტრე ი. მაგრამ თუ კანონისა და სასოგადოების წინაშე ივალდებულდე...
 მერ ი. კანონისა და ხალხის წინაშე შენთვის ესაა მოავარი და არა ის...
 დამიტრე ი. (აწვევტინებს) დაბ. და არავის მივცემ იმის ნებას, რომ...
 მერ ი. კანონი, სასოგადოება, ნება, ვალდებულება...
 დამიტრე ი. დაბ. ამ 18 წლის წინ შენ ივალდებულდე...

მერ ი. (სასოწარკვეთით) რატომ არ შემაჩერე-შენ ხომ ხედავდი, გრძობიდი, შერე ეს იყო მხოლოდ ვალდებულება და არა სიყვარული. შენ ხომ 14 წელი მთავრად იყავი ჩემს მიმართ, როს.
 დამიტრე ი. შე შენთვის ძალი არ დამიტანება.
 მერ ი. (გაღიზიანებით) მაგრამ ისე შემოიჩინდი, ყველა შემოიჩინე. ჩემი ობლობით ისარგებლო...
 დამიტრე ი. ვიფერებ, შენთვის ძალი არ დამიტანება.
 მერ ი. (ჩაქეპალი) მართალია... აღბოთ მინდოდა მეცხოვრა ქალაქში, ჩემს პერქვეშ, მესწავლა... არ შეუქტია ხვალისდელ დღე-ღამე...
 დამიტრე ი. შერე? მართალია, უმაღლესი ვერ შეხვედი. — ერთი ბავშვი, შერეო... მაგრამ ეს ხომ მოტყუება არაა. სხვა რა გაუღდე?
 მერ ი. მოავარი. მარწმუნებდნენ შეგავარდებო...
 დამიტრე ი. მაგრამ არ შეგიყვარდი? და მაინც ეს არ გაძლეს ჩემი გამასარკვევის უფლება. ამიტომ, დღლიდან ივიწყებ იმ ვაჭარის სხეულს. (შეხედა) შენ გჯონია, არ ვიცი, რას აქვთებ, სად დაბრძანებები? გჯონია, არ დამინახავს, ვინ მოვაცილა? შე არ მოცემით იმის უფლებას, რომ მერობლებო...
 მერ ი. შენთვის მთავარია, მერობლებმა არ გავტოროს.
 დამიტრე ი. მაგ არა გაუბასხარკვენივინებ თავს ვიღაც...
 მერ ი. არ გავიღო არ გახედავ მისი ხსენება!
 დამიტრე ი. კაცი, რომელიც ასე ჭურდულად იტყვრა სხვის ოქახში...
 მერ ი. ჩვენ გიყვარს ერთმანეთი.
 დამიტრე ი. ქმარშვილიან ქალს და ცოლშვილიან მამაკაცს.
 მერ ი. ეს ჩვენი ტრადიციაა, მაგრამ ასე.
 დამიტრე ი. დიდი ხანია, დაიწყო ეს „ტრადიცია“? მო, მო, დიდი ხანია ხვდები? — ასე, ჭურდულად, პაემაწეო...
 მერ ი. დღეს პირველად.
 დამიტრე ი. მჭერა. ტუული არ ვებერებო...
 მერ ი. მაგრამ უსწინება იქნებოდა, ცხოვრობდელ შენს პერქვეშ და სხვა მიყვარდეს.
 დამიტრე ი. ისე იგი?
 მერ ი. უნდა წავიდე.
 დამიტრე ი. უნდა წავიდე.
 დამიტრე ი. სად, ვისთან?
 მერ ი. არ ვიცი.
 დამიტრე ი. რაო, ცოლშვილი დავტოვებო?
 მერ ი. არ უთქვამს. აც მე მიყოხავს.
 (გამაღლის ჩიორა. მამის შემდეგმა სიტყვებმა შეაჩერა. კარს ეცურებოდა).
 დამიტრე ი. არც დაუტყრო. მამაკაცისათვის ასეთი დამირებები არაფერია. თუ სიპართელ გინდა, მეც შეიწინა შემოხვევა. მო, ასეა, მაგრამ შენთვის არც მიგრძობიანება.
 მერ ი. და შენი ფქრით, ეს არაფერია. როცა ორი ადამიანი ცხოვრობს ერთ პერქვეშ, ცხოვრობს უსიყვარულად...
 დამიტრე ი. ჩემზე ეს არ ითქმის. კაცოვლო ვერ გეტყვის, რომ შე...
 მერ ი. ცოლს ავალბობდე? შე კი ვე უნარი არ გამჩანია. მე სიყვარულ არ შემოძლია.
 დამიტრე ი. შეიღებო? შეიღებებს რაღას ეფხებო?
 მერ ი. ეფხებო. გამოხევენ.
 დამიტრე ი. არავინ რასაც არ ეტყობი რაც იყო, იყო, მიპატრონია.
 მერ ი. საპატრონელი არაფერი გამოცოცხლებია.
 დამიტრე ი. მოთუფტებს! და სანამ თქვენი როზანი შორს არ წასულა, სანამ ქვეყანას არ გაუტოლა...
 მერ ი. მაგრამ შე ხომ ვიცი... რომ სხვა მიყვარს.
 დამიტრე ი. სისულელდა!
 მერ ი. მიყვარს, გესმის? მიყვარს პირველად... ჩემ სიციცხლემო.
 დამიტრე ი. სსუ, ბავშვები!
 მერ ი. ხომ უნდა გაიგონ.
 დამიტრე ი. არავინ არაფერს გაიგებს, თუ...
 მერ ი. მაგრამ შენ ხომ იცი! ვიცი თუ, თამაშმა, იცის...
 დამიტრე ი. მაქნაქალა.
 მერ ი. მაქნაქალი არ დამპირებია, მე გჯონია, 34 წლის ქალს შეუძლია გაარჩიოს ავი და კარგი, გაარკვიოს, რა შემიძლება და რა არა,

დემიტრი ი. მამ შეიძლება გვაუფხველ ქმარი და...

მერი. პირიქით: არ შეიძლება შევადგინ ქმარი, რომელიც არ მიუ-
ფარის და მერტვას პატიოსანი ქალი.

დემიტრი ი. მამ, აქამდე უსატიკოსოდ გვიცხოვრია?

მერი. ასე გამოდის, თავი კი მომწონდა ჩემი პატიოსნებით. ესე
გინა, ვუღიღინე ქმარშეიღონ და სხვა უკვლავური მონაწიერი იმე-
ოვს და უკვლა, ვინც ანგრეტს ოჯახს, უსატიკონო, ასე იყო,
სანამ შემეყვარებოდა, ნამდვილად შემეყვარებოდა.

დემიტრი ი. ეს კია ნამდვილი?

მერი. აქამდე, ასეთი ანაფერი გამწყობდა და... (ცდრებებით) ნოთუ
გირჩენია, ვერაუბნად, ჩემი თავი მშუღლდეს და...

დემიტრი ი. ისეც გვიტოხებენ, მერც სახე მიღიხარ?

მერი. არ ვიცი, სადმე... როგორმე... ვიშუშავებ, ვიცხოვრებ.
შთავარია, პატიოსანი ვიყო შენთან, ჩემს თავთან...

დემიტრი ი. შეილება დავაიწყებ.

მერი. შეიძლებაა, გამოვიგინე, მსუბუქი უფაქცივის ქალი ერთი
საათით შევიღონ თავის სხეულს — იქნებ იმიტომაც, რომ სხვა
სახსარი არ ვაჩინა და ჩვენ მას ვაძაბებთ, ვაძაბებთ ისინიც,
ვინც საყვარელი თავი გავყოფით, მთელი სიცოცხლით გავუიღეთ
დემიტრი, ნება მომეცე გამოვანსროს ეს დანაშაული, წააღიდე
და...

დემიტრი ი. შეილება?

მერი. რა ვქნა, დემიტრი, იქ იქნებან, სადაც მე.

დემიტრი ი. შენ კი არც იცი, სად იქნებ, ბოლოს და ბოლოს, თუ
სხე ვერ მიტან, მე წაველა, პო, მო, დარჩიო ამ სახლში, მხო-
ლოდ იმის ნებას ვერ მოვცე, რომ...

მერი. ესე იგი, მთავაზობ, ხელმეორად ჩავიფინო შეიძლება? მხო-
ლოდ თუ მაშინ, როდესაც პირველად შემოვადე აქ ფეხი, ილუ-
ზია მაინც იყო რაღაც მოწონების, თუ სუყვარულისა, ან მჭერო-
და, რომ შემეყვარებოდა... (იტტრეოდ) როგორ შეგიძლია,
დემიტრი, როგორ შეგიძლია... (ოთახში შემობრბის ნამძინარევი
სახა, გოგუნებულ დას, მერს ტირლი შემსკვება ვარბის).

მერი. (მერსი გამოუდგება) დედა! (შემობრუნდება) მამა! მამა!..
დედიკო! (ვარბის)

მამა. დედა... მამა... (დემიტრი გამწრალი დას). სცენა ბნელდება.

სინდელიდან გამოშუქდება მერის სახე.

მერი. უკვლავური კი ამ ორი წელიც დაიწყო...

საზავადმოუღოს კორადორი, მერსი დღევან, ბოლთან სცემს. გამო-
დის მათიკო.

მათიკო. გილოცავ, უკვლავური კარგადაა.

მერი. მამ, ოპერაცია...

მათიკო. დამთავრდა. ორი წელითა კი გაგრძელდა. ქირურგი კი არა,
არტისტი, ვარტუოზი!

(გამოდის თამაზი)

აგერ, ისიც! (თამაზს) გაიცანით!

თამაზი (აყვირდება გაოცებით): მერი?

მერი. დიახ...

მათიკო. მამ იცნობთ ერთმანეთს!

თამაზი. 18 წელია, ლენინგრაღში გამგზავრების წინ, 1 თვე სო-
ფილში, იანახებთან ვაჯატარე და... (მერსი) სულ არ გამოც-
ვლილხარ! ესე იგი, გათხოვიდი!

მათიკო. პო, ჩემი რძალია, 2 შვილია დედა. (მერსი) უჩემოდ არ
წაივარდა, ავადმყოფს წაწალი უნდა მიეცე. (ვარბის)

თამაზი (თავისთვის)

ის უყვარე შეხვედრა თვალთა
და წამიერი შეხება სულთა,
როცა უზომოდ შეგერა სუნთქვა,
როდესაც დღეითა აივსე სულიშობლად,
როცა გვიგინა, რომ ახლა, ახლა,
რაც ასე, ახლ უზომოდ გხურდა, —

...შემდეგ გადაეყვანა საზმრებზე თუ ქარბზე
და დროს შორს სადაღვ, სადაღვ წაიღო...
და შორეულზე ფაქირი გაწავალდებს:
იყო? არ იყო? (პაუზა)

ესე იგი, ორი შვილია დედა.

მერი. შენ... თქვენ... შენ...

თამაზი ი. შეც ასევე მიუღიდე შეავს და ორი შვილი, მიგვიჩვენე
ცანი.

მერი. გავირბო?

თამაზი ი. უფრო გულმეაფივი მეგონე. ლენინგრაღიდან რამდენიმე
წელით გამოვიგზავნე. გწერდი, ჩინი თქმაც ვერ მოვახსნარი,
თუ ვერ მოახერხებ. მერც ვაივარდა, გათხოვილხარ და ნათელი
გახდა, რად რჩებოდა უსახსრად ჩემი წარსული.

მერი. არ მშიშლია, არც ერთი არ მშიშლია!

თამაზი ი. ჩანს დედაც ცეცავა, რომ... (ნამალადვე ჩაიქინებო!)
18 წელი ვიღაცანებით, პასუხიც აღარავის მოვიხდებოდა. ესე იგი
ბედნიერი ხარ! გილოცავ!

მერი. შეც... გილოცავ!

თამაზი ი. მამ, დათო...

(შემობრბის მათიკო)

მათიკო. ჩიორას აწმანავია, თითქმის ამათ ოჯახში ვარდელი.

მერი. დედაქმის ავადია, მამა?

თამაზი ი. წაქსელის წინ იყო ჩემთან.

მერი. ფრენა არ ყოფილა და ახლა მოსკოვის აეროდრომზე წის.

თამაზი ი. წარმოიხდენია, როგორ დედაც, მაგრამ ოპერაციის
გამდობა აღარ შეიძლებოდა.

მათიკო. დედაქმის დაფრედა, დავაშუიდე.

მერი. საფრთხეზე ვაიარა.

თამაზი ი. დარწმუნებული ვარ.

მერი. თუ შესაძლებელია, მიწოდდა მეხოცოვა...

თამაზი ი. თავზე დადგომის ნება? კი ბატონო.

სცენა ბნელდება

მათიკოს ბინა. ოთახიდან ერთ-ერთი კარი შემუშანდში გადის.

შემუშანდის ამ კართან გლითა ჰქილია. ოთახში, სასაღილო მაგიდას

სტუმრები შემოსტუმრდებიან. მათ შორის, დემიტრი და თამაზი, მათიკო

საზავადმოუღოს და სასაღილო ოთახს შორის მიდი-მოდის, დისას-
ლისობს.

თამაზი. კარგი, მათიკო, არ დაიღალე?

მათიკო. ისეთს რას ვაკეთებ!

თამაზი. ერთი სამუშაო აღუდ საზსახურში, მეორე ოჯახში.

დემიტრი. ქალბნა ასე ისევე და...

თამაზი. მთლი დაბადების დათს მაინც მოვემსახურეთ.

სტუმარი ი. პაილო, ეს იმ ბედებით, რომლითაც პავსევის გულზე
უსაფრთხეს ოპერაციას აკეთებთ... და საერთოდ, რა მამაკაცის
სქემე...

დემიტრი ი. (სიცოცხლით). ა, ხომ ბედავთ, რას ბრძანებს თვით ქალ-
ბატონი, კიდევ კარგი, ბატონო თამაზ, ჩემი მიუღიდე არ უსმენს
თქვენს შეგონებებს (ხარი სადარბაზო კარზე, სიცოცხლით) მაგ-
რამ, აი, ისიც.

სტუმარი ქალი. ბა, ბა იცი?

დემიტრი ი. გულმა მიგარბა.

(მათიკო კარს აღებს, ოთახში მერი და ჩიორა შემოდის) ხომ
ვთქვი!

მათიკო. სადა ხარ, სადა!

მერი. მშაბტე, მათიკო, გენაცავდი გილოცავ! (თავიუღს ვაღს-
ცემს) ხანაგეროდ, თხოვნა შეგისრულე და...

მათიკო. ორთავ დედაშეიღონ დაგეცავდით (ჰკოცნის)

სტუმარი ქალი. მერი იშვენიერია, როგორც უკვლავის, მაგ-
რამ ქალმშობელი რომ წამოგერთიანებოთ?

მათიკო. ვინც არ იცნობს, გაიცანით. ჩემი საყვარელი რძალი,
თამაზი ჩიორათა, (მერსი) ჩემს მუშობლებს იცნობ, ჩემს კო-
ლეგასაც.

მერი. როგორ არა, კი ბატონო, ყველას, ყველას, (დემიტრისა და
თამაზს შორის ჯდება).

სტუმარი ქალი. ბატონ პროფესორს ვინ აღარ იცნობს! მის
ქალკაციებზე ქალკაცი ლეგენდები დადის.

თამაზი. არავითარი პროფესორი, ქალბატონო, მე მხოლოდ რი-
გითი ექმის ვარ.

სტუმარი ქალი. წარმოუდგენელია
თამაზი ი. დახ, მხოლოდ რიგითი ექმის.

ჩიორა. (მათიკო ხმადაბლა). ესა თამაში?
 მათიკო (სევტე). ესა.
 ჩიორა. მე... ვუთ, ასე ახალგაზრდა, ღამაში...
 მათიკო. შენ ვი, ბებერი გვერსა, წვერინი? (იციანი).
 დიმიტრი. ჩვენ ვაგვიზარათ, თქვენი მზიარულენის მიზეზი.
 მათიკო (სიცილით) რა და...
 ჩიორა. (ვედრებით). მათიკო მამიდა!
 მათიკო. კარგი, კარგი! (მერსა) თვალი ქუჩისკენ მონებდა.
 მტერი. როგორც კი დამოაღრდა კონცერტი...
 დიმიტრი. როგორ ჩაიარა?
 მათიკო. რა საყიზავია, ჩვენი ჩიორა მომავალი კომპოზიტორია.
 თამაზი. სად სწავლობს?
 დიმიტრი. ნიჭიერ ბავშვია ათწლეუში.
 მათიკო. დიდს ნიჭი გამოაქვა.
 დიმიტრი. ესე იგი, ბე...
 მათიკო. შენ ხაივინრო საქმეშიც გეყუფა ნიჭიერება. რაც შე-
 ეტება შესესას.
 II მამაკაცი. (მერსა) მამ, თქვენი...
 მტერი. (სიცილით) არა, ბატონო, არც მუსიკოსი ვარ და არც მომ-
 ღრალი.

მათიკო. არც ოქრავში გამოდის და არც ესტრადაზე, მაგრამ...
 მტერი. მათიკო!
 მათიკო. არ ასირებს სიმღერას, თუ?
 სტუმარი ქალი. დაცალეთ, სულა მოათქვას.
 I სტუმარი მამაკაცი. მართალი ვითხარ, მათიკოს დაბ-
 დების დღეზე იმითაც მოგვიხარია, რომ ქალბატონ მერის
 მოუფსნიეთ, ქალბატონო მტერი, კიდევ კარგი მოზრანდით,
 თორემ ის-ის იყო, პლედმეიშია ვიძირებოდათ.
 მტერი. პარობლებები?
 დიმიტრი. ოკახი.
 თამაზი. საერთოდ, ადამიანის შინაგან თავსუფლებაზე გვერნდა
 საუბარი და იმ, ერთი შეხედვით წერაღმარაობაზე...
 მტერი. ვასაგებია: ისაგენის თოქვე ვეილაფარ და გასვლელ-
 გამოვლელს ვედრებებით, ძირს ჩამოიღებ, დამსკენე, შე ქრის-
 ტაოში...
 II სტუმარი მამაკაცი. სად მუშაობს?
 მტერი. აშეამდ არსად!
 III სტუმარი მამაკაცი. ხმის დამუშავებაზე არ ვიუქრიათ?
 მტერი. რა ისეთი ხმა მაქვს, რომ...
 II მამაკაცი. ავერ, ვისაც თქვენთვის მოუსმენია, ამბობენ,
 რომ...

დიმიტრი. მტერი ვაღაწვევია თავისი მომავალი კარიერა ქალი-
 შვილისთვის დათმობა (ვიქას ასწევს) ეს ჩვენს შვილებს გაუმარ-
 ტროს, ჩვენს სიხარულსა და ერის მომავალს.
 თამაზი. ჩვენი აუხდენელი ოცნების ახდენის იმედს — ამ მშვე-
 ნიერა ჩიორას სახით.
 ყველანი. გაუმარტოს! (სვამენ).
 თამაზი. ახლა კი ერთხელ კიდევ გილოცავ. ჩემო მათიკო და...
 მათიკო. ვიცი, შენი სული და გული ახლა საავადმყოფოშია.
 მტერი. მე და ჩიორამ კონცერტის შემდეგ დათოსთან გამოვიარეთ,
 კარგადა.
 ჩიორა. (მერსა ხმადაბლა) კითხე, რა
 მტერი. (თამაზი) გვაპატიეთ, მაგრამ ჩიორას შინცდამაინც თქვენ-
 გან უნდა ვაიგოს, რომ საშობრობა ხსნა ოპერაციაშიაო.
 მათიკო. (სტუმრებს) მორჩილის ბავშვებზე ღამაჯი.
 თამაზი. დათო? (ჩიორას) შეგიძლია მშვიდად იყო.
 დიმიტრი. (სტუმრებს) დათო ჩიორას ამხანაგია.
 I სტუმარი მამაკაცი. ჰო, იმ ბავშვზე მთელი ქალაქი ღა-
 პარაობდა, ამბობდნენ, ერთადერთი ხსნა ოპერაციაშიაო.
 დიმიტრი. ხსნაც და დიდი რისკიც; გადარჩენის იმედი იმდენად
 მცირე უყოფლა, რომ... ისეთი, რა ბავშვია? — ჩემს შვილებში
 არ ვარჩევ.

II სტუმარი მამაკაცი. დასტურები ვერ ბედავდნენ...
 დიმიტრი. ვასაგებია. თუ ვაღარა, მახლობლების მეტი არაივინ
 გაიგებს, თუ დაიღუბა — მთელი რესპუბლიკა.
 I სტუმარი მამაკაცი. და ატყდება ერთი ვაჭარი: რომელმა
 დასტურებია ვაყეთა, უნდა ვაიყუთებინა თუ არა...
 I სტუმარი ქალი. მაგრამ, როდესაც ბავშვის სიცოცხლე სას-
 ჯორება?

თამაზი. სწორედ ამიტომ ვაყუთებ ოპერაცია.
 მათიკო. თამაზი ვაყუთებ.
 სტუმარი ქალი. ეგ ხომ გიორბაძა
 თამაზი. არა, ქალბატონო, მხოლოდ მოვალეობა. რაც შეეხება
 რისკს (ღიმიტით) თქვენც კი, პატრიულური დიმიტრი, ღარწ-
 მუნებელი ბრძანდებით, რომ თქვენი ყველა გეოლოგური
 ოპერაცია უტყვევლად განარჩევილი დამოარდებან? — ან აღ-
 მონდებია მაღინი ან არა, ან ისე მცირე, რომ დამუშავებლად არ
 ღიბს.
 სტუმარი ქალი. მაგრამ, რაცა საქმე სიცოცხლის გადარჩენას
 ეტება...
 მათიკო. სწორედ ამიტომ იყო ჩვენთან ასეთი დღეა. მაგრამ
 თამაზი...
 სტუმარი ქალი. რა თქმა უნდა, ყველა ვერ გახდებოდა
 დიას, დაბ, თქვენც გიორბაძა!
 თამაზი. (სიცილით). მაღლე გულუფლი ბრძანდებულხართ ქალბა-
 ტონო, წუნად სამეცნიერო ხარისხი მობოძით, ესა გმობოხა...
 (ვიქას ასწევს) ეს იმედს გაუმარტოს!
 დიმიტრი. (წამილვება) მტერი, ჩვენს ბავშვებს — უმაღლეს კატე-
 გორის ადამიანებს. მათ, ვინც პირადულზე მაღლედია და
 სხვებისთვის იბრძვის, იღვწის და იწვის, ბატონო თამაზი
 დიდა ხანი არაა, რაც მოსკოვის კლენიკიდან დაგვიბრუნდით;
 სადაც სასწაულებს ახდენდი, ახლა აქ, ჩვენს დედაქალაქში
 მერსებია ის სასწაულები. ჩამდენი ადამიანისთვისაც სიცოცხ-
 ლის სისხარული მოგვტანოთ, იმდენი ათი წლის სიცოცხლეს
 ვიუქრებთ.

მათიკო. ხვალაც მძიმე ოპერაცია გვაქვს.
 დიმიტრი. მამ, ხვალედევ იმედს გაუმარტოს!
 თამაზი. წამოდებია. ყველა იმედს — კეთილ იმედს, ჩიორას
 იმედს, დათოს იმედს.
 მათიკო. არა კი ვასადაღინია. სულ რამდენიმე წუთია, სუფრას-
 თან დასტყობილ და...
 თამაზი. საქმე მაქვს... ვადაუდებელი. (მერსა, რომელიც უსიტ-
 ვეო ვედრებით ასწევს). ხმადაბლა, ხაზგასმით) უნდა წაუღდე!
 დიმიტრი. მათიკოს მომავალი დახადების დღეც ასე გვეხეობს.
 ამ შემადენლობით.
 I სტუმარი. მხოლოდ ერთი გაიონჯალსი (შეშანადისიკენ,
 გალახულ უთითებს) იმ იაღლეს უშველ რამე.
 დიმიტრი. რატომ, ცუდად გალობს?
 I სტუმარი. ისეთი თავგანწირვით აწუდება გაღიას კედლებს,
 რომ...
 თამაზი. იწება რომ მქონდეს, შევასულიდი

ყველა ფრინველს — ვალიობიდან
 და დავტყობოდი — ფრინველს რომ ვაშლიან...
 იფრენ ისე, რომ არც იცაინ,
 ანა მჭეია სიტყვა „ეთილიაფილი“,
 ანდა რაა ნაღდობა, თუ არ მოვინ
 თვითონ გულდინა“.

ჩიორა (გაბრწყინებული). იმ თქვენც ვიყვართ აპოლონერია?
 (თამაზი უღიმიან)
 მათიკო. (თამაზი). მხოლოდ შენც უნდა შემოსრული ობოუნა და...
 (პანინოზე უთითებს) ერთი სიმღერა მაჩუქე. მე კი, თუ გაგებარ-
 დებია, ახლავ (შეშანადისიკენ გეგმობს)
 დიმიტრი. (მათიკოს შეაჩერებს) აჰ, ამ! ათობ დაშტრები! მაგას
 ხომ ფრენა არც შეუძლია და ერის პარველავე კატა მოუღებს
 ბოლოს.
 I სტუმარი. მამაკაცი — ესე იგი, ეს დიდებული მგალობელი
 იმისთვის ვარნელა, რომ თავისი ფრინველური თავსუფლება
 და მუნებინაგან ვიბოძებელი ნიჭი ერთი ადამიანის ვართობას
 შესწინას? — ერთადერთი მუმანურობაა!
 დიმიტრი. ფრენა მშობლებს არ უსწავლობია, ჩვენ კი რომელი
 ფრთოსონები ვართ რომ...
 სტუმარი ქალი. (მათიკოს) თითხმ რომ მაინც გამოუწვია?
 მტერი. იქნებ, ფრენაც ისწავლოს.
 დიმიტრი. ჭებარს ვერ შეამჩნევს, თოხანს მცირე არენა — დიდ
 სახუაროდ მოეჩვენება და ფანჯრის ბინას შესასდება.

მათიკო, ერთი იადონი მართლაც ასე დამუშავდა.
მერაი. საბრალო
დომიტრი. იადონი კი არა, ზოგჯერ ადამიანი იღუპება ჩვენს
თვალწინ, მაგრამ ავირ, გუშინწინ...
II სტუმარი მამაკაცი. რა ბიჭი, ა? საწყალი ლეო! რას
სურობენ, გადარჩება?
თამაზი. მსუბუქი კრილობა.
დომიტრი. შემიხვედით გადარჩა.
სტუმარი ქალი. მაინც რა გაგივებით ყვარება ცოლი.
თამაზი. რომ ყვარებოდა, ასე არ მოიცივოდა.
დომიტრი. რას ბრძანებთ! კაცმა უყვალფერზე უძვარფასესი —
სიციცხლე გაიმეტა.
I სტუმარი. და საყვარელი ადამიანი ქალკის გაგანგებულ
უხაში ჩაავდა?
მათიკო. ახა! რაღას არ ამბობენ, რა ცოცვას არ მკიდებენ, მაგ-
რამ ზომ ვიცი, რა შორსას ეს ქალი უყვია იმ ცოცვასთან.
დომიტრი. ქმარი კი თვითმკვლელობაზე მოიყვანა და...
მერაი. რას წარმოიდგენდა, თუ...
I სტუმარი. რომ წარმოიდგენა?
სტუმარი ქალი. იქნებ თავის ტუპში დატყუდულიყო.
I სტუმარი. და საშუაველ ქმართან დარჩებოდა?
სტუმარი ქალი. თუ ძულდა, რად მიუყვებოდა!
მერაი. იქნებ, შეეცა...
დომიტრი. მამინ, კეთილდენა და ბოლომდე უზიდა თავისი
შეცდომა.
თამაზი. ჩანს, ტუპილად დამზარალან კაცობრიობის უდიდესი
შემტლები და მოზროვნები, როცა ქალის, როგორც ადამიანის
გათავისუფლებასათვის იბძობდნენ.
I სტუმარი მამაკაცი. აბა, აბა, მარტო ანა კარინაა რად
ღარს!
დომიტრი. ტოლტობიშ ანა დამარცხა — თვითმკვლელობით
დამთავრებინა სიციცხლე.
თამაზი. არაფერ და არამე! ანას თვითმკვლელობა — საბრტეს-
ტო პეტია იმდენად საზოგადოების მიმართ, აყნაყნება სამარტ-
ხვინი მონიშის, სუხაბის, პროსტიტუციის წინააღმდეგ.
I სტუმარი. პაღლობა ღმერთს, ჩვენს ქვეყანაში გაღაქმდა ეს
პრობლემა, გათავისუფლება ადამიანი...
II სტუმარი მამაკაცი. და მაინც, თურმე, თვით მოძულე
კლტქმარიც კი იმდენი უხილავი მათეთა ერთმანეთთან გადა-
ჩაქტული, და უყოელი იმ მათეს გადაპტრა იმდენ ტოცვას იწ-
ვევს, რომ უყვლა ვერ უღლებს და ავირ...
სტუმარი ქალი. „სიყვარული ძნელია!“
დომიტრი. რაც მოთავარია, ადამიანი შეურაცხვევს და ისიც ვინ! —
საყუთარმა ცოლმა.
I სტუმარი. მაგრამ თუ „საყუთარი“ ცოლი ამავე დროს არის
თავისთავადი პიროვნება?
სტუმარი ქალი. რაც შეეხება იმ ქალბატონის პიროვნებას...
მათიკო. აბა, აბა! მის პიროვნებას ნუ შეეხებთ. მერობრებ,
კაციშვილა ვერ იტყვის, რომ...
სტუმარი ქალი. მეც ვიმორბენ: წესიერი ქალი ქმარს თვით-
შეუღლებამდე არ მოიყვანს.
მათიკო. ძალიან წესიერი ქალი.
სტუმარი ქალი. ისე გამოკვავს, თითქმის...
მათიკო. თითქმის კი არა, ნამდვილად უყვლამ ვიცოდით, რომ
ღელის, ავირ, რამდენი წელია, რომინ აქვს ერთ ქალბატონთან.
დომიტრი. ოპ, ოპ, რომინა! მამაკაცი თუ ქალს დაღალაბაყა...
მე კი ნამდვილად ვიცი, რად პატვის სტემლა ცოლს.
სტუმარი ქალი. მე ის ვიცი, რომ უეტეთსი ჩაქმულ-დახურუ-
ლი ქალი არ გამოლიოდა. აგარაკები არ აჯლდა და მოგზაურო-
ბები.
I სტუმარი (როინითი) ესე იგი, თავის ქონებას ის კაცი კარგად
უყვლიდა და რას ვერჩით, არა? მაგრამ თუ ქალს „ქონების“
როლი არ აქვსეთოდლებს?
დომიტრი. ქონება რა სიტყვაა! რომ არ ყვარებოდა, ტყვიას
დახლიოდა?
I სტუმარი. კერძო მესაყუთრული ბუნება, ჩემიც მე და სხვი-
სიც მეო.

თამაზი. დამწვიდებული ბრძანებოდათ, ლეოს
არაფერი სჭირს.
სტუმარი ქალი. მაღლობა ღმერთს.
მათიკო. იმ ჩემ საწყალ. დაღუპული იადონის ესმოლეს, მაინც,
აზრთა რა შეღლა-შემოღლა გამოიწვივა მისმა პეტრონამ.
დომიტრი. მუდა ვაჭარობ. აბა, მათიკოს ერთი ზარალი და ჩვე-
ნი თანაგრძობმა იადონების მიმართ, იმ ერთი დაღუპულის შე-
ნახუნობით გამოხვტოთ.
მერაი. (დაღუქრებით) ტრენენი დაღუპული იადონის.
თამაზი. ზედათ, რა იოლად მოვიხადეთ ჩვენი ადამიანური
ვალ?
II სტუმარი. დიდებული თამადა გუავს — ისევე ჩვენი სურფის
ტრადიციებში იოვკა გამოსავალი. და ვინაიდან მეც მივდივარ,
ბატონო თამაზ, ჩემს თავს ნებას ვაძლევ, შევხვთ თამაშის
სადღვარძლო.
თამაზი. თუ ბატონო. (დომიტრი) დიდ მაღლობას მოგახსენებთ
კახეი თამაგონისათვის და გისურვებთ უკეთესვე კარგს.
მათიკო (II სტუმარი) რას მავს ეს? თქვენც იცნ უსაღილოდა?
II სტუმარი. ახ ვქნა ისე მავს სავქე, არაფერთ არ შემოძლია.
თამაზი. (მერის სმადება, ხახვასმით) მეც აღარ შემოძლია...

სცენა ბნელდება

სინელიდან გამოშუქდება მერის სახე

მერაი. იმ დღიდან ერთი წელი გაივდა. ახლაც მათიკო ითანში
ვიყავი...
იგივე თოხი
მათიკო. (შეშოთაბული) მამ, მტაკივდ გაღაქმვტვტ.
მერაი. ვანცხადებაც შევიტანე.
მათიკო. რა იყო, როგორ იყო, რა გეცოხები. წარმოიდგენინო,
რა დღეშია ჩემი ბიძაშვილი. მამ, ზაზა მამასთან დარჩა.
მერაი. იმასაც წამოვიყვან. (მუღარით) მამას კი არ ვართმევ. გავწ-
რდი, თუხებე დაავტრებ და...
მათიკო. რა საშუალებით? თუმცა მამა დაეხმარებოდა.
მერაი. არაფერთარი აღმებნდი!
მათიკო. მაგრამ მამას ხომ აქვს უფლება
მერაი. არ დაუშლი. თხოვნი თ არაფერს არ ვთხოვ. ვიმუშავებ
და...
მათიკო. შენი ზღლუასით გაგიჭირდება.
მერაი. კერავც მეხებრებმა, ქსოვა, ქარგვა... არა, შეიღებს არაფერს
მოვაღვებ. ჩიროს ერთი წლის შემდეგ კონსტრავტორიაში მოხ-
ვებმა, სტიმენია იქნება! ზაზაც სამ წელიწადში საშუალოს
დამთავრებს და...
მათიკო. თამაზმა იცის?
მერაი. არა.
მათიკო. ნეტავი რას გააკეთებს?
მერაი. რა უნდა გააკეთოს!
მათიკო. საერთოდ, რას ფაქრობს?
მერაი. რა უნდა ფაქრობს? თამაზმა იცის, რომ მე არავის ოჯახში
არ შევიტყობ. რაც მომივიდა, ჩემი შეცდომა იყო და... თამაზს
რომ არ შევხებოდრი, ალბათ ვერც გაუგებდი...
მათიკო. რად არ...
მერაი. (აწუვეტრენებს) იმ უზარმაზარ სამყაროში რომ, ერთმანეთისა-
თვის გაჩენილი ადამიანი ვეძებთ ერთმანეთს. ზოგჯერ გვიმარ-
თლებს, ზოგჯერ ვტუპულებთ. ზოგჯერ ახლოც ჩაუხუტული და
ვერ ვაჩნეთ, ზოგჯერ ვხვდებით, მაგრამ დაავანებთ...
მათიკო. დაავანებთ შეხვედრას სჭირს!
მერაი. (აწუვეტრენებს) ნუ, შენი ჭირიმე! ადამიანმა ერთხელ ზომ
მაინც უნდა განიცადოს ის, რაც მე განვიცადე. ტუპობა, მე და
თამაზი ბედისწერამ შეგავხვედრა, და მე ვლოცავ იმ დღეს,
როდესაც...
მათიკო. თავი მიხვდება. სად იცხოვრებთ. რით იცხოვრებთ...
იქნება დომიტრის წინააღმდეგ რომ დათანხმებულეთვიც და...
მერაი. (აწუვეტრენებს) ეგ გამოიჩნებულა.
მათიკო. აბა, ჩემთან გაღმოდით, ღმერთმინი, გამეხადება.

მე რ ი. არა, არა! ბოლოს და ბოლოს რაიონში წავალ, იქ ვიშუ-
შავებ... მაგრამ თამაზ? ხანდახან რომ მაინც არ დადინახო, შო-
რდები მაინც არ დადინახო, მოკვდები, მიწა და ვიცოდე, როგორ
ცხოვრობს, რით ცხოვრობს, რა აწუხებს, რა უხარია, როგორ
ჩაიარა მისმა ყოველმა ოქტობრამა...

ისეთი ღრმობა მაქვს, თითქოს რაღაც დინება მორევში შე-
მირიას, დაბატრიალა და გამოცხლას ველარ ვახტანგმა... არა, არა,
უფრო წინაა, თითქოს ვაღვად ხელი წამაშველა, მორევთან
ამოშვალა და როდესაც თავი გახვალე, პირველად დაჯინე
ცისა და მიწის სილამაზე, მაგრამ შიშს ეღვარება თვალი მომ-
ქნა და... არა, კი არ დამაზნავე, თვალი ამხილა და აღმომაჩე-
ნა რაღაც საოცრება, რომელმაც სულ სხვა აზრი მესცა ჩემს
სიცოცხლეს, თამაზ ჩემთვის კვლავ იქცა კერად, რომელსაც
ვერ გაუთანაზრებდელი, მაგრამ მას მოვწონდი და მეც ვდიო-
დილად ვყოფილიყავი იმაზე უფროსი, ვიდრე ვუთავი — უფრო
მიმიბღვავ, უკეთანი, განათლებული. მესმინდა თუ არა, საზე-
დობიერ წავიდებას დავეყრდნობი (პაუზა) თამაზს ირწმუნება,
რომ...

მ ა თ კ. სულ შეიცვალა. ყოველთვის ბრწყინვალე ოქტობრებს
აქვთება, მაგრამ ახლა... მოჭადრებულს ვუფერბები მის მუ-
შობას.

მე რ ი. ასე აღმოაჩინეთ ჩვენ ერთმანეთი, მაგრამ შენც იცი, ჩვენს
შორის რა გადაუღებავია...

(კარზე ზარი ირეკება, მათიყო კარს აღებს. აქჩაბებით შემო-
დის თამაზი.)
მ ა მ ა. (შერისტენ გამოუშვება) მერაი ვიცი, გვიგამ! დაჯავს...
მერაი ჩამოგვა ფარდა... არა კვდება... იქით დარჩა სხვა ყვე-
ლა და ყველაფერი... წავიდეთ...

მე რ ი. სად, ვისთან...
მ ა მ ა. მუც არ ვიცი... ბოლოს და ბოლოს, ჩემთან!
მე რ ი. კი, მაგრამ შენი...
მ ა მ ა. ი, თავის მშობლებთან წავიდა... წავიდენ... ბავშვებიც...
ნონას ყველაფერი ვუთხარი, ვუთხარი, რომ...

მე რ ი. და ჩვენ ამ ხანში?
მ ა მ ა. დროებით, მხოლოდ დროებით... ბინას ვიშოვი და...
მერაი!

სენა ბენეღბა

სინელიდან გამოშვებება მერის სახე.

მე რ ი. მთელი შეგნებით ვეწინააღმდეგებოდა ამას, რაც მოხდა —
და მაინც მოხდა... იქ კი, ჩემს ძველ ოჯახში...

დიმიტრის ბინა

დიმიტრი წასასვლელად ემზადება. ზარი სადარბაზოს კარზე.

ან ე ტ ა. (შემოდის) აქა მშვიდობა! (დიმიტრის ჰკიცნის) ხომ მშვი-
დობა?

დი მი ტ რ ი. (კარს აღებს) ომ! დაჯინეში!
დი მი ტ რ ი. არა გვიშავს.

ან ე ტ ა. კართან ბარგი აწვია და დედაშვიდობას შემოიტანე.
(დიმიტრის ბარგი შემოაქვს)
ხელ რომ ჩიორას დაბადების დღეა, ბებია ენაცვალს, გეგო-
ლი დამაფრულებოდა? ვგოო მოგვეწერო, ერთი წელიც და
სკოლას დაამთავრებს. ვიფაქრე, გულა არ დავეყუბო-თქო,
მივხივ-მოვიხივ რაც მქონდა და... ჩება რაძალი ხდება? ბავშ-
ვები?

დი მი ტ რ ი. რატომ არ გამოვბინე, დაჯვებოდა.
ან ე ტ ა. მე ცოლშვილის ამბავს ვეითხები.

დი მი ტ რ ი. ცოლ-შვილი...
ან ე ტ ა. მო, თქვი, შე კაცო, სად არიან, ავად ხომ არავინა.

დი მი ტ რ ი. არა, უბრალოდ...
ან ე ტ ა. დემტოო, დიდებულუო, ბიჭო, ამოდერდელ!

დი მი ტ რ ი. ყველა ცოცხალია, კარგად არიან... მხოლოდ... აქ არ
არაიან.

ან ე ტ ა. ავტო გეთვის, შე კაცო! ცოცხალი დაამიანინ ან იქით წვა,
ან იქით. დიდ ხნით წავიდენ?
დი მი ტ რ ი. არა მგონია...

ან ე ტ ა. ამ დღითი წავიდენ, თუ?
დი მი ტ რ ი. ააარ...

ან ე ტ ა. შენ ეს მოთხარი, დღეს ხომ დაბრუნდებიან. მე ამ ხო-
რავის საქმე მაწუხებს — ზოგი შესწავლია, ზოგი მოსახარშავი
მკაცარაზი შეინახება, მაგრამ ხვალ რომ ყველაფერი ვერ
მოესწრება, ვიცე მის გულს გახარდება, ყველა მოუყვანის-
თქო და იმდენი წამოვიდე, მიტელ კლასს ეყოფა. ვინ და ვინ
წავიდე?

დი მი ტ რ ი. ჩიორას და დედასიხა.
ან ე ტ ა. ზაზა?

დი მი ტ რ ი. სკოლაშია.
ან ე ტ ა. მერე, ჩიორას სკოლა არ უტდება? შორის წავიდენ?
მტარებელი თუ აეროპლანი?

დი მი ტ რ ი. არც მტარებელი, არც თვითმფრინავით.
ან ე ტ ა. ნაქვანი, აბა, შორის არ წავიდენ, გულა არ გამის-
კვავ?

დი მი ტ რ ი. დაქეცი, დედაჩემო, დიხვიენე.
ან ე ტ ა. რა დროს დახვეწება, ბიჭო, იქნება ხმა მივაწვდება.

მერა, რომ გაიხვებს, ინას ვენაცვადე, მაშინვე მოფრინდება.
დი მი ტ რ ი. მერა... აღარ მოვა, დედა...

ან ე ტ ა. ვაიმე!
დი მი ტ რ ი. რამდენადაც არ უნდა ვფიცო... მერა წავიდა. დედა-
ჩემო.

ან ე ტ ა. რამ?
დი მი ტ რ ი. წავიდა და ჩიორაც წაუყვანა. რა ვქნათ, ასეა.

ან ე ტ ა. ამ ოჯახიდან, შენგან წავიდე? (დიმიტრი უხმოდ უდეს-
ტრებს) (გაოგნებული) სად, ვისთან?

დი მი ტ რ ი. სულ ერთი არაა?
ან ე ტ ა. (უხაროდ) ესე იგი, შვილებიც გაგაყვანათ.

დი მი ტ რ ი. (წყალს სწვდის) აბა, მოხვი.
ან ე ტ ა. ჩემს ცუცხლს, ეს ერთი ყულუმი წული გაანელბებ?

დი მი ტ რ ი. რა ვქნათ, დედა, ასე მოხდა და...
ან ე ტ ა. მოო (პაუზის შემდეგ) ზაზა სადაა?

დი მი ტ რ ი. სკოლაში.
დი მი ტ რ ი. აღბათ, სადაცაა მოვა. შენ ხომ იცი, სად რა
დღეს. აბა, არ მოიწერე, მალე დაბრუნდები.

ან ე ტ ა. ყველაფერი ვიცი, ყველაფერს ვხედავ. დედა მოგაკვდა!
(სენა ბენეღბა)

ან ე ტ ა. (სინელიდან გამოშვებება მერის სახე)
მე რ ი. მე კი, ამ დროს ისეთი გარემოა მეუფლებოდა, თითქოს
რაც ქაზად იყო. იყო და არც იყო... არა, ადრე ვერც წარმო-
ვიდენდი, თუ ერთ დაამიანს შეუძლია, ასე შეავსოს — მერა-
რის ცხოვრება...

თამაზის ბინა. სასაღიშოო ოთახი.

მე რ ი. (ტელეფონის ყურმილი, ხმადაბლა) მამო, არ გადავიძო?
ჩაქინა. (უსმენს) სიტყვე — ნორმალური? გლოკავთი! — რის
მადლობა (ყურბილს დებს, კრებულს იწმენდს).

ჩი ო რ ა. (გამოდის. ხმადაბლა) არა, დადგემა?
მე რ ი. პირიქით! დღემისს ველაპარაკე — სახარულით ტირიდა.

ჩი ო რ ა. დავიყო ხომ ასე იყო, თამაზმა რომ გადაარჩინა. (პაუზა)
დედა, იცი, ხანდახან ვფიქრობ, რომ... იქნებ, ჭობდა, საექიმოზე
შეხსულიყავი?

მე რ ი. საექიმოზე?
ჩი ო რ ა. სიტყვაზე ვამბობ... თქვათ, რომ ცოცოდე, ისეთ ექიმს
გამოვიღოდა, როგორიც თამაზმა... (ოცნებით) გადაარჩინო

აღმაინი, გადარჩინო ზაზას კი უნდა უფრჩიო...

მე რ ი. როგორ ფიქრობ, მოვა? მასტატებს?
ჩი ო რ ა. ვინ!

მე რ ი. ზაზა.
ჩი ო რ ა. აბა, რას იზამს.

მე რ ი. (ჩიორას გულში იყრავს) ჩემი მეგობარი, პატარა მეგობარი...
არ მეგობრე, თუ ასე გამოიგებო.
ჩი ო რ ა. შენ ხომ არ გინდოდა. ესე იგი, მოხდა ისეთი რამ, რასაც

ვერ მოერივ. არც შენ გინდობდა, არც თამაშს. ეს ხომ პირველად მიხვდა შენს ცხოვრებაში. მე მესმოდა, მაშინ ყველაფერი გავიფიქრე. მაშას რომ ელანარაკებოდი (დაღუპრებით) ესე იგი, შეძლებდა, ადამიანს მოვედეს რაღაც ისეთი, მოხდეს რაღაც ისეთი, რასაც ვერ მოერივდი და...

(გამოხრის თამაში. ტელეფონისკენ მიდის)
მერ ი. თაშო, იქ ყველაფერი რიგზეა. ავერ ახლა ველაპარაკე.
თამაშო. (ტელეფონის ნომერი აკრთავ) შენა? — მო. კა დანარჩენებზე (ესკენს) მაინც მოვალ, მალე მოვალ (ყურმილს დებს)
მერ ი. ცოტა კიდევ დაგვიწინა.

თამაშო. ესე იგი, მირჩევ, ძალში გაავატრო დღევანდელი დღე? ხომ არ გგონია დამავიწყდა, დღეს დღეს ვინ დაიბაძა? და, ამოთვლია, არ მომავიწყდა, მაგარა (გვერდითა თოხიდან შეფუთული გამოქაქს) გილოცავ, ჩიორა! (კოცინის).

მერ ი. (შეფუთულს ხსნის) ფირფიტებია, ჩიორა, შენა საყვარელი ნაწარმოებები.

თამაშო. ეს კიდევ მაგნიტოფონის ჩანაწერებია.
ჩიორა. ოჰ, დათოვ მიპირებოდა, მოგიტანო. სად იშოვნეთ?
თამაშო. ჩემმა მეგობარმა ჩამოიტანა სახლვარგარეთიდან და ტელეტელეფონში ჩავაწერინე.

მერ ი. (მშვილდ ღიბილით) თამაშ, იქნებ ჭერ ჩიორასათვის ამ ჩანაწერების მოსმენა...

თამაშო. არც იუოს შიზანშეწონილი? (აღრუსთა უყურებს ჩიორას) ჭერ პატარა?

მერ ი. ვფიქრობ, ჭერ სწორი ანალიზის უნარი...

თამაშო. არ ვაჩინავ? ეს უყველფერი სისულელეა. ჩიორასთან გვემოგვებანი და გონიერი გოგონა, მშვენიერად გააჩრებს, რა არის ქუეშპირი ბელოვნება და თავის სახალ გზასაც სწორად აიჩრებს.

ჩიორა. თქვენ ვინ მოგვებართ პროფესიის არჩევანი?
თამაშო. ჩემმა პირველმა სიყვარულმა. მეუბლობს გოგონა მიუვარდა. მო, ჩემი ტოლია — 7-8 წლასა იქნებოდა. ხოლფერთავლა იყო, ოქროსფერომიანი, ერთად ვთამაშობდით ცოლფე. თამაშის დროს ცუდად გახდა და ააღე დაიღუპა. გულის მანკი მქონდა მაშინ ბევრი ციტირე (სუნჯა) რა უადგილოდ მოვიგონე ჩემი სედალანი რომანი ქობს იმხვე ვიოცნებოთ. ჩიორას ფირფიტები რომ გაიუღებდა ჩიორა, ხომ ბეჭითად მეცადინებო? რამდენ ხანს უტრავ?

მერ ი. სასწავლოდღიდან რაც დრო რჩება — საუნჯისა და სადილის გარდა, ახლა მაინც კონცერტისათვის ემზადება და...

თამაშო. (ჩიორას) მო, კონცერტი როდისაა?
მერ ი. ერთი კვირავა დარჩა.

თამაშო. ო, მოდა, ჩვენ ახლა შევივლით, უფრო დიდ კონცერტებზე ვიოცნებოთ: ქალაქი აფრებითავა აქრელებული. ფილარმონიის სალონოებთან რიგი დგახ...

ჩიორა. ო, ძია თამაშ!

თამაშო. კომპოზიტორი ორკესტრთან ერთად ასრულებს თავის ნაწარმოებებს. ოვაციებია, ვეკავილებო... შემდეგ კი გამარჯვების აღსანიშნავად ხანტეობ. დღევანე ჩავატაროთ იმ ბანკეტის რეპეტიცია. (მერის) როგორა ვაქვს საქმე?

მერ ი. რაღაც-რაღაცეებია გავეშააღე.

თამაშო. თუ კიდევ გვერჩება რამე, გავიხსენოთ და ვიცი-ლოთ. ერთად წავიდეთ. ცოტა ხნით საავადმუყოფოში შევიაროთ და...

(ჩიორას ფირფიტები გაქვს)
მედლიეობის დედოკი, დიდი ოქახის პატარა დიასახლისი (მერის ვალტრესება)

მერ ი. (სიცილი) პირაქით, პატარა ოქახის დიდი დიასახლისი, 14 წლის ქალშვილის დედოკი...

თამაშო. ვინც არ იცის, დიდი დიდი 23-24 წელი მოგცეს.

მერ ი. (სიცილი) იცი, ქალებს რომ ქაინაფრები უყვართ და...

თამაშო. ქაინაფერი ყველას უყვარს. ან რატომ არ უნდა უთხრა: ადამიანს ის, რაც მას ესაიშოვებნა?

მერ ი. ესე იგი, იმბოტო მითხარი, რომ გვიხაიოცნებინა?

თამაშო. არა იმბოტომ, რომ ასე ვფიქრობ.

...შენ წავის პირას მიდილიდი, მერო, სხივქვეშ თრთოდა შენი ნაწი ტანი...
მერ ი. თაშო... ბინის აღარაფერი გავიგია?

თამაშო. მიპირებოდა, მალე იქნებოდა. მო, ხომ არ დავიწყებინა? ხვალ მე და შენ კონსერვატორიაში მივდივართ. პედაგოგს, ვაჟი, ლაპარაკე. შედეგად, ვაჟი, გელოცავს

მერ ი. თაშო, გენაცვალე, რაღა დროს ჩემი ხმის დამუშავებაა? თამაშო. სწორად რომ დარა, დროა გავიხსენებ შენი სულიერი ცხოვრება, შენი ინტერესები.

(გამოხრის ჩიორას)
ახა, ჩიორა, ამ საღამოსთვის მეგობრებს დადატეებ. მო, ჩემი სახელი მეგობარი, დათო არ დავაგვიწყდეს. ხომ არ ფიქრზე წაქრეკავებულხართ?

ჩიორა. არა...

თამაშო. რა ხანია, ავარ იზინავს. ერთი სიტყვით, ვინც გინდა დადატე, წაზის ახლავე დაურტე, მოგვებრება. (მერის) დიდხანს მხოლოდნებ?

მერ ი. შვალ ვარ.

(მერი და თამაზი გადიან. ჩიორა პაინინოსთან ჭდება. უტრავს ფანჯარის გვერდით მუხობს)

ჩიორა. (გოგის შემჩრებს) ოჰ!

გოგო. სულ (ხვალხალა) მამარემ შინაა?

ჩიორა. ვინ?

გოგო. მამარემ, ამ სახლის პატრონი — თამაშო.

ჩიორა. მო...
გოგო. აქ არის?

ჩიორა. არა...

გოგო. თუ იცი, მალე მოვა?

ჩიორა. არა.

გოგო. მაშინ შემოვაქი (ფანჯრიდან გადმოლაკებს) ხვალ სკოლაში დავსკურხავს მივავარო, მე კი ფოტოაპარატი აქ დავჩენია. (მავილს უტრავს ააღებს. ფოტოაპარატს იღებს. ბინის გოცულებს ათვალეობებს) მუშუბი სად არინა?

ჩიორა. ვინ მუშუბი?

გოგო. რემონტს რაც აკეთებენ.

ჩიორა. ამ ვცი.

გოგო. რაიონიდან ჩამოხვედი?

ჩიორა. არა.

გოგო. ჩვენნი ნათესავი ხარ?

ჩიორა. არა.

გოგო. მამ, მამარემის მეგობრის შვილი?

ჩიორა. მო.

გოგო. მერ მარტო დავტოვა?

ჩიორა. საქმე მაქვს.

გოგო. მდი, გავიწნოთ ერთმანეთი. (ხელს უწყვს) გოგო, შენ რა გვივა?

ჩიორა. ჩიორა.

გოგო. ჩიორა? ასეთი სახელი არ გაიზიონია. ჩემ დას შინა მქვია იცნობ?

ჩიორა. არა.

გოგო. ეს შინა პაინინო, ის — ჩემი საწერი მავალი და წიგნების კარდაა. შინა რომ გხვდავდეს, გავიღებოდა. მე ამ პაინინოს ახლოს არ მავარებო. — ამხილო, სატოლოდ, ჩვენს ოქახი სულ აშლიაჯა საბავაო. დიდეს და ბებოს ნერვებს ვუშლი, შინას — პაინინოს, ნეტავი, ნერვები მაინც როგორ იშლება, არ იცი?

ჩიორა. (წამოღება) არა...

გოგო. იტეპი, იტეპი, გგონია, ვუტეპო შინას? იქავ კია პაინინო, მაგარამ შინას რომ მქობოთ, მხოლოდ თავის პაინინოზე შეუძლია შეცადილება. სისულელეა, არა? წიგნებია იქ იშდენია რამდენიც გინდა, მაგარამ იცი, რა ბაიუშობაა? „სუ, სუ! ხეხია იხვევებს, ხაზუა მუშაობს“. გაწაულებდა დათო, რა რემონტი მალე დამთავრდება? აქ კი, გგონი არც დაუწყიათ.

ჩორა ვინ?

გოგი. შინა. ცოტა კანასია, თორემ იცი, რა მაგრა სწავლობს? უსლ ხუთბუზე. ვაისად ამთავრებს სკოლას. შენ?

ჩორა. მეც.

გოგი. (მაგლის უჯრიდან აღბრუნებულად). ფურცლავს ა, ეს დედაა. მამა და სწია. ეს — ჩვენ ოთხვე. ეს კიდევ ერთი ბიჭია — დიდი მორჩადი. პამაჩების გადარჩენილია, ჩვენთან მოდიოდა ხოლმე. ეს — შინას ამხანაგები — ჩემი გაადადებულია. ამ ახარაობი ვადავდე. მამაჩემი მარტობა, უცუთებს გიყილი, მაგრა ამხლა რომ მიზმწროს, ამასაც წამარბივებს. ჩემს მარტობას იარაღს ვერ იღებს — ეშინია. ვერც ტუალს იტყვი — მამაჩემი მზებუდა და გიუტება, მივდივარ, მხოლოდ, აქ რომ ვიყავი, მამაჩემს არ უფობრა, კარგე? გიხეყნები!

ჩორა. არ ვეუბნები.

(გოგი გადის. ჩორა პიანინოს უბრუნდება. მიჰქვს ხელი კლავიშებთან, მაგრამ უმაღლეს ხარის დღეშეგებს და გარინდებული ზის. ფანჯარაში ზაზა შემობრუნდას)

ზაზა. ჩორა!

ჩორა. (წამობტება) ზაზა, ზაზაული! (ფანჯარასთან მიიბრუნს, ზაზას ჰკიცნის)

ზაზა. გილოცავ! (შეფუთულებს გადასცემს) ეს ჩვენან, ეს მამასაგან, ეს ბებიამ გაოგოგოვანა. გუშინ ჩამოვიდა და იცი, რამდენი არ ჩამოიბანა? ვიცი, ინდურაი, ჩორას დღეობა უნდა გადაუხადო. მო, ეს კიდევ დიდი მითხრა, გადვიციო.

ჩორა. თუთონ სადაა?

ზაზა. იქით.

ჩორა. დათოსგან მილოცვას არ ვეუბნებო! (შეფუთულს გადასცემს) უკანვე დაუბრუნე.

ზაზა. ასე ვუთხრა?

ჩორა. მო შემოდი, რა!

ზაზა. მე ამ სახლში არ შემოვალ.

ჩორა. იცი, დედას როგორ ენატრები?

ზაზა. მე ამ სახლში არ შემოვალ.

ჩორა. ახლა უნდა დამერკა. თანაზა, დაპატრე, ამხანაგებიც დაპატრე.

ზაზა. თანაზა? დედას კმაჩა? ისე მხარაულად მიდიოდნენ ქუჩაში, გვეგინებან...

ჩორა. ამდენი ხანია, აქა ხარ? სკოლა?

ზაზა. ვაკეთობები გამოცდა.

ჩორა. ჩანთა რა უყავი?

ზაზა. ამხანაგთან დავტოვე.

ჩორა. ტუთოლი!

ზაზა. დიდი საქმე შეე კი არა, უფროსები ტუთია.

ჩორა. ესე იგი, სკოლაში არ დადიხარ. მამამ რა გავიხარ...

ზაზა. იგაა, სულ ჩემზე ფიქრობს.

ჩორა. ახა, ვისზე უნდა ფიქრობდეს.

ზაზა. ვისთანაც დადის. გგონია, დედაჩემის დარღობი კვდება? ისაიღებებს თუ არა, ცოტას დასიყვანებს და...

ჩორა. მერე რა ან ნაოხსვთან წვა, ან მეგობართან.

ზაზა. აგრე გეგონის შე... მე მივს ყველა ნაბიჯი ვიცი. როდის მიდის იმ კამოთან სახლში. მერე იქიდან ერთად ერთად მივდივან. ისეთი ახალგაზრდა ქალია, გასულუდლები.

ჩორა. ახალგაზრდა?

ზაზა. მამაჩემის სახეგარი ხნის იქნება.

ჩორა. რა იცი, ვინაა, შენ კი უკან დასდევ, თვალურს ადევნებ და...

ზაზა. დედა მიმოკვდეს თუ... უპ, დედას რომ ადარ ვიფიცავ? (აშკარებით მიღის)

ჩორა. ზაზა! მიდი, იცოდე, ამ საღამოს მიდი. რომ არ მოხვდები, თავს მოვიტავ, ზაზა! (ფანჯრის ჩარჩოს მიყრდნობა. მხრები უფითის. ეტყობა, ქუჩაში ვიღაც შენიშნა, სწრაფად შორდება ფანჯარას, პიანინოს უბრუნდება და გამებნს დაკვრას იწყებს. დაკვრას თანდათან აძლიერებს, თითქმის ცდილობს, შენაგინ ხმა ჩააღმოს, შემოდიან საყიდლებით დატვირთული თამაზი და მერი).

მერი. ჩორა, რომ იცოდე, რა გიყიდე! (ჩორა ყურს მიიყრებებს, უკანას).

თამაზი, (მერის ხელს ჰკიდებს, ხედავბლა) წამო, ხელს ნუ შეეშლით. (ფეხბარფთი გადინან) სცენა ხნელდება.

იგივე ოთახი

სადარბაზო კარიდან შემოდის თამაზი, ხელში შეფუთული ნივთი უქირავს. ერთბოლოდ გვერდითა ოთახიდან გამოდის ჩორა. კარის ფარდას ვეფრება, თამაზს თვალს ადევნებს. თამაზი შეფუთულს მიხედის უკანმოკლე კუთხეში. ტელეფონის ნომრებს კრებს. თამაზი (ხედავბლა) მე ვარ (უსმენს) გოგი, შვადლო, ხომ გითხარი, შოვალ-ქო. (უსმენს) ფიტოპასაჩა? — გიყიდე. შენს თავს ვეცოვ, გიყიდე (უსმენს). არა, დღეს უნდა, სავადმყოფოში ვარბობა, მძიმე ავადმყოფი სევა. (უსმენს) რემონტი? რემონტი... (უხეხებულად) მო, მაღე, მაღე მორჩება. ახა, კუთო იყავი, დღედა გაუგონე. (უკრბნის ღებს. ოთახში ბოლთასა სცემს).

(გამოდის ჩორა).

აბა, მუხრენე როგორ ხარ? ფერია, ნამღელი ფერია! სტუმრები ხად არიან, შენს ოთახში?

ჩორა. არა.

თამაზი. ლომ მოსიპატრე?

ჩორა. არა.

თამაზი. აღბა განაღებულ ლხინში მეგონე. რატომ იგვიანებენ?

ჩორა. არ ვცი.

თამაზი. შეუწლოდ ხომ არა ხარ?

ჩორა. არა.

(გამოდის მერი)

თამაზი. (ჩორას შუბლზე ხელს ადებს) არა, სიცხე არა გაქვს. მერი რა, ავად ხარ?

თამაზი. ეტყობა, სტუმრების მოლოდინში დედას. სტუმრები კი უსინდისოდ იგვიანებენ. დაილადა ბავშვი.

ჩორა. (ხაზავბლა) თქვენი ბავშვი როგორაა?

თამაზი. ა?

მერი. ნაოხრავივეზე გვიტობა.

თამაზი. კარგად წარმოგიდგინა? რომ შევედი, გმობლია. ჭერ ლასარკი არ შეუძლია და გამოიბა. საერთოდ, პირველად ვხედავობივდე. იცი, როგორ უხდება? ვასსადეს დაბავიწულება, პირველად რომ მანვენს. ისეთი თვალებით მიყურებდა...

ჩორა. დედა-მამა ჰყავს?

თამაზი. დედამ მოვივანა.

ჩორა. ნამა?

თამაზი. არ ვიცი, არ მიკითხავს, ალბათ, არა.

ჩორა. (დაფიქრებით) და მანაც ილიმებოდა...

თამაზი. (ჩორა დაკვირვებით შეათვლიერა) მო, ილიმებოდა.

მერი. (უხეხებულად იგრბნის) შეთვლიერა, სუფრა გავაწყოთ.

თამაზი. გავაწყოთ.

მერი. ა და მხარაულად შეგებდეთ ჩვენს სტუმრებს.

ჩორა. (ნამალაფევი სიცილით) სტუმრებს, ესე იგი ზაზას. თამაზი. (უფრო მოიყრება) ამისთვის სპირობა, ჩაერთო მაგნიტოფონი (ჩოვას). მუსიკა. (სიმღერა) ახლა კი... (ზარი სადარბაზო კარზე)

აი, ისინი! (კარს ადებს) ო, ო, ო!

(შემოდის მათიკო შეფუთული და თაიგული ხელში).

მათიკო. ჩიტმა ამბავი მომტანა: ამ ოქათნი ერთ გოგონას 14 წელი უსტყულობა. ბედნიერა იყოს მისი დაბავების დღე! გილოცავ! (ჩორას საწუქარს გადასცემს. კიცნის. შეათვლიერა) დედა, რა გოგო, ა? ვებრლები და ესხან!

მერი. აბა, აბა, სიბერეზე ლასარკი არ იყოს!

მათიკო. (მაგნიტოფონს მიაყრებს) სახაოვნო სიმღერაა, მაგრამ დღევანდელ დღეს, ჩორას სიმღერა უფრო დამშვენდება.

თამაზი. სწორია.

მათიკო. სტუმრები სადა არიან?

ჩორა. ალბათ, არ მოვლენ.

თამაზი. მოვლენ, მოვლენ (მიაყრებს) გგონი, სადარბაზოში შემოვიდნენ.

მერი (სხარულით) ზაზა ზაზა ფხის ხმს ცვენობ. (ზარი სიდაბ-
ბაზო კარზე. გახარებული მიიჭრება კართან. აღებს. კარის
ზღურბულზე ზაზა გამოჩნდება) ზაზა მოდი, შეილი! (მთხვევა,
თოფნაჯავიეთი შორდება) ნახემა ზარ?
ზაზა (გამომწეველ) მე და დავომ დავალო. მამაჩემის საღვთ-
ბრძლო დავალო. მამამ ცალი შეიარო (ისტერულად ცინის).

ნაწინი მხერბა

სიხნელიდან გამოშქვდება მერის სახე.

მერი. იმ დღეს გაჩნდა პირველი ზზარი, ვგრძობდი, როგორ
მატულობდა, ყოველდღიურად როგორ იზრდებოდა, მაგრამ
ძალა არ მქონდა, შემეჩერებინა. იმ საღამოს თამაზი სასწრაფო
ოქრაციასზე გაიძახეს და კონცერტზე მე და ჩიორა წავედით
და აი, მე დარბაზში ვიჯიარ, ჩიორა სცენაზეა, ჩემი შვილი
როალიან მივიდა, დაქდა, რამდენიმე აკორდი აიღო.
(ისმის როალიის ხმა. დავკრა მოულოდნელად შეწყვედა)
აპანსაცნა.

მერი დღეავს. მოშორებით მიმაღული დათო, ეტყობა თავს
ტრემის — დაპარა მერისთან მისვლა. გაღაფტრა, შვიდიან
აფორიაქებულა ჩიორა და გასახვდლისაყენ გაეშურება.

მერი. (გამოუდგება) ჩიორა! სულელი იხეთი რა მოხდა, შვილი!
შევეშალა, მერე რა? შენ კი არა, ხანდახან სახელოვან პაინის-
ტებსაც ეი უღვებოთ, ჩიორა!

სცენა ბნელდება

სიხნელიდან გამოშქვდება მერის სახე.

მერი. მაგრამ ჩიორა ყოველდღიურად იცვლებოდა, სულ უფრო
და უფრო გაღლისაზრობილი ხდებოდა, ასე გადიოდა დღეები
და ერთდღე...

თამაზის ბინა. სასაღიშრო ოთახი.

თამაზი სავარძელში ზის, წიგნი კითხულობს, ინიშნავს. გვერ-
დით თოხიდან ისმის ფორტეპიანოზე ვარკვის ხმები. ეტყობა,
თამაზის ეს ვარკვი ალიზინებებს, წამოხტება, თოხნი დიდის,
იღვე ყლბა, ყურებზე ზელს იფარებს. ეტყობა პაინის ხმა
ჩუქვდება და ჩიორა ოთახში შემოიხვდეს. თამაზი ჩიორას და-
ნხვავაზე შეტყობა, ხელს დაეშვება.

ჩიორა. მე... ხელს აღარ შეგელოდა. მე... მოვჩერე შეცადინეობას.
თამაზი. ვინ გთხოვრა, ხელს მიშლიო? განაგრძე, განაგრძე.
ჩიორა. ჩიორა (გვილიანებით) რა ექნა, კიდევ ხომ არ უნდა შევრცხვე...
ხომ უნდა ვეშალო გამოცდებისათვის.

თამაზი. რა თქმა უნდა ვინ გუბნებს, არ ეშალოო?
თამაზი. მეცადინეობა ხომ მჭირდება!

თამაზი. მერე და ვინ გიშლის? პირაქით, პაინარი შენს საწოლ
ოთახში გამოვიტანეო, რა...!

ჩიორას (აწვეულებებს) რომ არ შემეწუხებინეთ.
თამაზი. შენთვის რომ ხელი არ შეგვეშალა. ვთქვით, ეინგი შე-
მოვიდა.

ჩიორა. შიასხვ ხომ უშლიდნენ ხელს.
თამაზი. შიას კონსერვატორიაში შესახველდა არ ეშალებოდა.

ჩიორა. მუსიკალურში ხომ სწავლობს.
თამაზი. ისწავლობს, პაინარი აქვს.

ჩიორა. იმას თუ საკუთარ პაინაროზე უნდა მეცადინეობა?
თამაზი. პაინარი პაინარია.

ჩიორა. შიას კსაკუთარ ბინაში, საკუთარ პაინაროზე უნდა
მეცადინეობა. მაგრამ, ალბათ ეუბნებიან, რომ აქ რემონტია.

აქ კი არავითარი რემონტი არაა.
თამაზი. ესე იგი, შიასს ატულებენ.

ჩიორა. დაბა, თქვენ ატუებთო. ყოველდღე დადიხართ შათთან,
პირდებთ რომ (გამოლის მერი).

თამაზი. მერი, მიცი რაზე ამ ბავშვს დამამშვიდებელი (გადის).
მერი. მაინც არ შეტუვი, რა მოხდა, რა მივიციდე?

ჩიორა. არ შემეძინა, გვისმის? როცა შიას მამა მე შეფერება,
შიას ოთახში მე ვარ, მის პაინარისთან მე ვიჯიარ, არ შემეძი-
ლა ვუჭირობდი, რომ მას მამა წავართვი.

მერი. ჩიორა, ჩემი როგორ, ხომ იცი, რა მოხდა, როგორ მამა...
ჩიორა. ისე ვიცი, რომ შენ არ გინდოდა სხვის უფროსს დაეჭვ-
რება, სხვისი შვილების გამოწერება. იმ ბავშვებს ატუებდენ,
დღედიო, ეს კი უსაიროსოა. და ახლა, რომლისაც ეს ვიცი,
არ შემეძინა, მშვიდად ვიცხოვრო ამ ქვეყნებში, თქვენ გაჯიარ-
დით, რად შევაძლოთ პაინარი, გწინდლა კონცერტზე რომ... ნე
კი არ შემეძლო, არ შემეძლო... წავიდეთ ამ სახლიდან, დღეა-
ჩემო — იმ ბავშვების სახლიდან. წავიდეთ, გეგვყენებო.

მერი. ხად, ეისთაში ბინას ვეძებთო, ვიშოვით და...
ჩიორა. არ მჭერა, არ დაუტერო! მამას ვიბოვ, ის ქალი სხვაგან
გადაიქანოს. თუ უნდა მისთან წავედეს, გახსოვს, გეუბნებოდა,
მე წაველ თქვენ დარჩიოო? (მუდარით) დღეა!

მერი. შენ ხომ გაუვარდა თამაზი...
ჩიორა. კი მივარდა თამაზი, რომელმაც დათო გადაარჩინა,
სხვის ბავშვები გადაარჩინა, მაგრამ არის სხვა თამაზი, რო-
მელმაც... რომელმაც საკუთარი შვილები... (მუდარით) წავიდეთ
ამ სახლიდან...

(მერი დღმს)

მამა მე წაველ! (ოთახიდან გარბის)
მერი. ჩიორა! (ლონებისდლო კარს მიუყვინდნობა)

თამაზი. (გამოლის, მერის მიამურებს) მერი! მამატიე, რომ ვეი
შევაჩერე, შენ ხომ მინც იცი, მოხსენებისათვის ვეშალებოდი,
იხსი კი მოჩენენა, თითქოს... ქვეყნის გოგოა, მიხვდეს, გავი-
გებს და დაბრუნდება, ნახავ, თუ არ დაბრუნდეს, მერი!

სცენა ბნელდება

სიხნელიდან გამოშქვდება მერის სახე.

მერი. თამაზი მარწმუნება, რომ ჩემი შვილი დაბრუნდება, მე კი
მჭიროდა და არც მჭიროდა... ფიქრით უკან მივედელი, ვეძახდი,
ვეშადრებოდი... ავერ, ჩიორა! შენა გადასტრა, სახლს უალო-
ვდება, ჩემს ყოფილ ოჯახს, მამაშის სახლს...

დმიძირის ბინა

ანეტა (ხედავდა) თავი უნდა შეუკავებია, ერთი წელი მაინც
გაცავა, შეკავი!

დმიძირი (სვეტ) რასთვის და ვისთვის მეცხოვრა ბაიუღივით...
იმ ქალბატონს რომ ეფიქრა, ჩემს იქით გზა არა მქონია?

ანეტა. უნდა ჩავედელი ერთობლის ცნობი. იმაზე კი არ გი-
ფიქრობ, შვილებს რა მოუვითო. ამ თოთო ბავშვების ცოდვა
გაღალდა.

დმიძირი. რა ცოდვა?
ანეტა. ის წლის კაცი რომ მამა ვახდებ, ცოდვაა, აბა, რა!

დმიძირი. (სიცილით) მღკაც დედაჩემო?

ანეტა. კი არ გჯავა, იმას ვამბობ, რომ შვილის ფეხზე დაეყენებს
ღონე უნდა, ახალგაზრდობა.

დმიძირი. შე კატეგორიულად მოვიზიბვე, შვილი არ გავჩინა,
მაგრამ...

ანეტა. თუ მამაქალი ქალი არაა, თავი მოტუტუება.
დმიძირი. არ ვიცი, რა დავაშავა.

ანეტა. თავის თავს დაუშავა, მომავალს დაუშავა. ორსართლიან
სახლს გამოკვდა ცოლად — მორთულ-მოკვდულს. მაგრამ
„ფსიკო-ფურცი გაკვდებოდა და შვიი ეპი დარჩებოდა“.

დმიძირი. (სიცილით) მე ვარ, დედაჩემო, შავა ეპი? დღი
მადლობლი გე გმინია, ანეტა, ერთი ხუთი შვილის კიდევ გაუზრდი.

ანეტა. რაც ვაგანია, იმას მოუარე — ზაზას მოუარე.

დმიძირი. ისე ზაზარაუბ, თითქოს ზაზა მე მიმეტყობინოს
იმ ქალბატონს მოკითხე.

ანეტა. თავისა გაჭირვება უყვია.

დმიძირი. ასე გეგონისი არის თავის ახლ ქმართან და ზაზას
ზელი...

ანეტა. (აწვეულებებს) პატრონისი, ქმარშვილიანი ქალი რომ იქნას
ღაენარტებს...
დმიძირი. პატრონისი!

ანეტა. აბა, ახლა ეს იქნება პატროსანი. ქალი რომ მამის ტოლს გაყვება, ისიც დაღონებული ოჯახიდან.
 დიმიტრი. ესე იგი, ქონებასათვის არ გამოშვოლა.
 ანეტა. ჰქონდა, ალბათ, მიწები?
 დიმიტრი. შვილს მაინც არ გაიჩინდა!
 დიმიტრი. დედამიწა, რაღა მაინცდამაინც სატყვიარზე მადგამ ფულს.
 ანეტა. ნუ გეშინია, თავს არ დაიჩაგრავს და არც ისეთი ცხვარია, „შეგის“ ბედალით გააკაენოსა, ნად საბილახებს.
 ანეტა (ფიქვით). მეც ტყუას ანდენი უდებდამო, აწიოკებულნი ბავშვას სატყვიარი მტყივა.

(შემოდის ზაზა)

ანეტა. მოდი, შვილო, შემოდი, ბებია გენაცავალოს!
 დიმიტრი. „ბებია გენაცავალოს“ კი არა, განსატყუებელია სად დალიხარ, ბიჭო, სად დადებებო, არ მტყუევი?
 ზაზა. არხავ არ დადებებო,
 დიმიტრი. ესე იგი, სკოლაში დადიხარ.
 ზაზა. დავდივარ.
 დიმიტრი. მე კი ახლა შენი კლასის დამრიგებელმა დამირეკა, რომ ერთი კვირა, სკოლაში არ ყოფილხარ, და ისიც მოთხრა, რად არ დადიხარ.

ანეტა. მაინც რაღაო?
 დიმიტრი. ამხანაგისთვის უყვებია.
 ანეტა. დღმერთო მომეძალი! მართლა შვილო?
 ზაზა. კიდევ ვცემ.
 დიმიტრი. კარგად ვამებდაქ! ანას უფურცი
 ანეტა. ვუი, ვუი, რათა, შვილო, მტრის გასახარად იქცევი?
 ზაზა. მერტ ვინაა მტერი, თუ იცი.
 ანეტა. რა ვიცი, გაწუდა იმის სახსენებელი.
 ზაზა. მე კი ვიცი.

დიმიტრი. აუცი დათოსთანა ხულიანებს — ისინი გაწვდიან.
 ზაზა. დათო ხულიანია არა.
 დიმიტრი. ჭერ ერთი, ოთხი წლით უფროსია შენზე და რა საერთო გავქო, არ ვიცი. შენ, შენს საქმეს მიხედ, დათოსანც კარგს ვერაფერს ისწავლი. უზრადელი!

ზაზა. დათო უზრადელი არა.
 დიმიტრი. იმ დღეს დამთვრალიყო. გამარჯვება ვუთხარი და ხმავ არ ვაძცა. ღაწრიაკი!
 ზაზა. დათო არც უზრადელია და არც ღაწრიაკი. დათომ იცის, რასაც აუთობს.
 დიმიტრი. ამას უფურცი ესე იგი, დათოს საღმის ღირსია არ ვუოდილარა.

ანეტა. კარგი, შე კაცო, აგერი კი არ უნდოდა ცოქვა (ზაზას) შვილო, ისე პატარა კი არა ხარ, სიტყვას ვერ დაუვიცრდი.
 ზაზა. დათოს ძალთან უყვარდი. შენც იცი, როგორ უყვარდი. დათოც ხომ უშამია და...
 დიმიტრი. „დათოც“ რას ჰქვია შენ უშამია ხარ? მეგონია, ჭერი არ მომეყვარებარა! გაღლებ რამებს? ჰო, ჰო, ჩანასუღს, დასახურავს, საქმელს-სასმელს... ჰო, მოთხარი, გაკლია?

ზაზა (ყრღბი). არა.
 დიმიტრი. და ნურც სხვის დანაშაულს ვადმომპარალებ. როცა ვაჩრებები, ვაიკებ რა მოხდა, რატომ მოხდა და მაშინ შენი ნებაა. მანადეკი კი, ვთქვამურად შევთანხმდეთ. ჩვენს შორის ასეთი ლაპარაკი აღარ ვაგმორღებ და აღარც მოთხრას ვინმე შენი საუციედური, შევთანხმდით ხომ?! (თავზე ხელს გადაუკლებს, ვადის).
 ანეტა. ჰო, შვილო, კეკუს დღუხვდი, ბებია შემოგვედლოს, ის ვიღაცა დათაო.

ზაზა. ძალთან კარგი ბიჭია.
 ანეტა. ვისი შვილია?
 ზაზა. არავისი.
 ანეტა. რას ამბობ, ბიჭო!
 ზაზა. რასაც ვამბობ, მამა ამ ჰყავს, დედა გაუთხოვდა, მაინაიც-ვალი კი ისე ეცეკვა, რომ...
 ანეტა. აქ მოდის ხოლმე?
 ზაზა. ჩიოვას... ამხანაგია.
 ანეტა. ახლა იქ დადის?

ზაზა. არა.
 ანეტა. შენ? არ შეგკითხივარ ხოლმე, მაგრამ დედას შენსა და...
 შენ დესთან ხომ დადიხარ?
 ზაზა. არა.
 ანეტა. მერც, არ გეცოდება? ისე ცუდი ქალი კი არ იყო, ბიჭო, დედაშენი, მაგრამ...
 ზაზა. აბა, მამა... ცუდი კაცი?
 ანეტა. არა, შვილო, ცუდადკობს რა ცტუბოა, მაგრამ ცხოვრებამ არ გაუმართლა და აწუხდა ხაწრია აქუთ-იქუთ (პაუზა) მოდა, ცოდადა, შვილო, შენ მაინც ნუ გააწარებ. ისეთი არაფერი მომდარია, რაც სხვას არ შემთხვევადებს. დედა ცოცხალი ჰყავს.
 ზაზა. დედიბო?

ანეტა. (ცური მოუტყუდა) მამაშენი თან გყვება, მე, რომ მოთხრა ხორცი აიჭირი და სატყვიარზე დააყრდეთ... (პაუზა) ხომ წახვადი, ხვალ სკოლაში?
 ზაზა. (ყრღბი) წავად. (პაუზა) ბებია, „ინერცია“ რას ჰქვია, თუ იცი? მასწავლებელმა კი ავცხსნა, იმ დღეს, მაგრამ დამაწუხდა. ფიჭის წიგნიც დამეწარგა და... არადა ხვალ რომ ვამაძახხან?

ანეტა. რაო, შვილო, რა სიტყვა თქვი?
 ზაზა. ინერცია.
 ანეტა. არ ვიცი, შვილო, და რა გითხრა ვიცი, რა ექნა ახლა, შე, რად არ მოკვდებო ბებიაშენი!
 ზაზა. არაფერია, არაფერი. დასვენებულ გამოვარბული ვინმეს და ვისწავლი (პაუზა) ბებია სკოლა არის ჩვენს სოფელში?
 ანეტა. საქურის სკოლია.
 ზაზა. სამუშაოდ იწოვება?
 ანეტა. ეგ რა საკითხავია რომ არ შრომობდეს, ხალხი, თავს რითი ირჩინდა რაზე მეტობებში?

ზაზა. ისე.
 ანეტა. შენ ის მოთხარი, დედს ხომ მოინახულდენ.
 ზაზა. (ყრღბი) არ ვიცი.
 ანეტა. არ იცი, რას ჰქვია ნურც მამას აწუხებ, შვილო, ესეც ცოდია... ის კი არა, არ დაგსახავდეს ბიჭი-თქო და შეუტოტმც ხოლმე.

ზაზა. „დაგსახავდეს“ კი არა, აგერი...
 ანეტა. ქალი რომ მოიყვანა? რა ქანს, შვილო, კაცს ხმის გამცემა ხომ უნდა, პატრონი, მომძლიო.
 ზაზა. აგერი არა ხარ?
 ანეტა. რა უოფანა! — გავიზივარ და გამოვიზივარ, — ოჯახს ხომ უნდა მივხედო!

ზაზა. აღარ წახვადი, ბებია, გეგუწებში შენ რომ წახვადი, კიდევ რომ წახვადი... (ძირს იბრუნება).
 ანეტა (ნაბადლევი ღიმილით) მე კი არა, შე კაცო, საცა სინარბოლა, შენც უნდა მიხედო იქაურობას. ამ თქვენ მორთულ-მოკაშულ ბინაში თავისუფლად ვერ ვამაღ-გამომივლია — იატაკი არ დავხარბოაქო. ამ რბილ სკამებზე ჩემ გემოზე ვერ ჩამოწმდარება. საპირაღებლისა და მტვირსასრუტის გუგუნს ხომ მთლად გამოწარტა. აჩვენან ხანა მტვირნი გადი-გამოდი იმ შიშა-საქულად ვაშლიო ღეგუნ, იმ ჩვენს ახიანებულ ეზოში, ჩვენი ოჯახის ფუძე შენა ხარ, საპირკველი და გვარის გამგრძობლებო. ეგერი, უნოფლითი ვწარო მოზრუნუბნს — შე შენ გეგუევი, შეწუდება, ან ფულითა ვადასახლებო, ან ხილი მაქვს საყიდელი, ან მწენალი... მამაშენმა ტლევეზორიც კი დამიბედა — ამ მოიწუნიო. (პაუზა).

ზაზა. ბებია, იმ დღეს ბიჭთან ჩხუბი რომ მომივიდა, იცი, რა წამომხმასა? დედაშენი, კარგი ქალი რომ იყოს...
 ანეტა. „იჩირის წიხლი მტკირება და არ მეწყინება“-თქო, უნდა გეთქვა.

ზაზა. ბავშვებმაც ყურები ვადმოაღიკენ. მამაშენიც კარგია, რაღა გიჭირს, ორი დედს გყავს და ორი მამა.
 ანეტა. მამადვითხა ვაუწყარა!
 ზაზა. იმს არავინ არ ვაუწყარა, მაგრამ მე კი ისე მეფივე, რომ... კიდევ მივეთვია!
 ანეტა. ამ, ამ! არა, შვილო, დედა! შე მოთხარი, ვინ არის ის სულელი და კარგებს მოვასხნებ მის შრომობებს. ღაწრიაკი და შენც იმტომ აღარ დადიხარ სკოლაში? ასეა, ხომ?
 ზაზა. ჰო.

ანეტა. ბებია მოგიყვდეს (კრემლი ერევა, გულში იხტებს) ახლა... ახლა ერთი სასაყლო ამჯერა მომგონდა — იმან წამომადინა ცრემლი. ასე, შენი ხნის იყო მამაშენი, როცა... (სადარბაზო კარზე ხარო ირტება. ზაქა კარს ალუბს. შემოდის ჩიორა). ჩიორა ა. ბებია! (ტირილი წისკლებს).

ანეტა ა. მოდი, შელო, მოდი, ბებია გენაცვალოს ძლივს არ მოვაგონდე! (ჩიორას გულში იტყვის. ზახასაც ხელს ჩაივლებს. ორივეს ერთად იხტებს გულში, ულატრებს).

მერა. შანგან ორთაბარძლოში ვაიღობ და დღეში... მარჯულებას... დიან ვიწროვლებოდა. იმ ოჯახში, ახლა, ერთადერთად ჩემს... დედამათლის იმედი მქონდა, მაგრამ...

დმიბრის ბინა

გვერდითა ოთახიდან ისმის ჩვილი ბავშვის ტირილი. ჩიორას ყურზე ხელი აუფარებია და ოთახში გაბრბ-გამბრბის.

სცენა ბნელდება

სიბნელიდან გამოშუქდება მერის სახე.

მერა. მაგრამ ჩიორა აღარ დაბრუნდა. ადგილს ვეღარ ეპოულობდი და ერთ დღეს

თახაზის ბინა

მერა. უნდა წავიდო. თამაზი. მერი! მერა. მივალ, დავხედავ. თამაზი. იქ მიხალ, იმ სახლში? მერა. ჩიორა ისეთი ვანერვილებული წავიდა, რომ... თამაზი. შე ხომ... მერა. მაგას არ ვამბობ. თამაზი. კი, მაგრამ შენი იქ მიხვალ... მერა. შენც ხომ დადიხარ... იმითინ... ყოველდღე დადიხარ, მაგრამ...

თამაზი. ეხე იგი, შენც მტყუარად მყოფი. ბავშვისთვის ნონას უთქვამს, რომ ექ არმონია ჩიორამ ქო...

მერა. ჩიორა არაფერ შუაშია, იქ რომ დადიხარ, თავიდანვე ვიცილი.

თამაზი. და არაფერს მეუბნებოდი? მერა. რა უნდა მეტყუა, მამა ხარ — შენს მოვალეობას ასრულებდი. მაგრამ შეც ხომ ვარ დედა, მეც ხომ მაქვს ვაძინობა...

ბოლოს და ბოლოს, მეც ხომ ვარ ცალკეული, რომ... (პაუზა) ზაქა რომ შემოწვირა და არ მოდიოდა, ვიტანებოდი, მაგრამ ჩემად ვინაწილი და მჭეროდა, მოვიდოდა, ახლა, როცა გავიგე, რომ სკოლის ადენს ხოლმე... იქნებ ესუდ წარმოუ მოცეცა...

იმ დღეს შენც ხომ სახე, ნახებოდი მოვლა. იქნებ, პაპიროსხაც ეწევა, იქნებ, უარესსაც სხადი... იქნებ, დედინაცვალს ვერ იბანენ...

თამაზი. ჩვენთან ყოფილიყვენ, შეთან ყოფილიყვენ. მზია და გოგო ხომ...

მერა. მზიასთან და გოგას დედა არ გათხოვილა. თამაზი. ნანო? მერა. თამაზ!

თამაზი (აწყვეტირებს) და სწყველი იმ დღეს, როდესაც... მერა. თამაზ!

თამაზი. მამ, არ წახვალ! შენ უნდა აირჩიო ან შე, ან... მერა. რას მეუბნები!

თამაზი (უღალატებს) მერი! ნუ, ნუ, წახალ იქ! შენი იქ მიხვალა იმას ნიშნავს, რომ ნანო, რომ აღარ გუყვარავარ, თუ მომიზო, აღარც მე მივალ ჩენს შეუღლებთან.

მერა (კრულ) შენ იგი, რომ მაგას არასდროს არ მოგთხოვ.

თამაზი. რამის ვიღონებ და იმ ბავშვებს აქ მოვიყვან. სადმე მოვინახე და მოვიყვან. ბოლოს და ბოლოს, დავტოვებ და ვივლი. მერი, ხანდახან წარმოვიდგენ, რომ მიმტოვებ, ან... არადა მოვიფიქვია და ჩემთან აღირა ხარ. ნებისშრება კიდევ...

ერთი სიტყვით, შეც ვარ ვიცო, რა მჭირა, რას ვამბობ, რას ვაკეთებ, რა მესაზმრება. (მერის გულში იტყავს) უნდა მომიხმარო, ტრამშინის მივებმაროთ...

მერა (გამოთიშული სახით) უბედურება დაგვატყდა თავს... იქით შენი ბავშვები, აქეთ-ჩემო... თამაზი. რა ექნათ, რა ექნათ?

სცენა ბნელდება.

სიბნელიდან გამოშუქდება მერის სახე

ანეტა. ნუ, დედა, ნუ შეილო, ბებია შემოგველოს, ნუ ნერვიულობ, შენი პირამე პატარაა, რა ცნობის, იტარებს და გაჩუქდება ჩიორა ა. ვერ ვიტან, ვერა! ანეტა. უნდა ავტანოთ, შეილო, ამა, რა გზაა! ჩიორა ა. წაუყვინო, მოაშორონ, სადაც უნდა, წაუყვინონ. ანეტა. თითოა, შეილო, უცოდველი, შენი დედა, შენ დაგვანაცვლებ! ჩიორა ა. არ მიწადა, არავან არ მიწადა, დამაყვინონ, ჩემთვის დამაყვინონ.

(ზარი სადარბაზო კარზე. ჩიორა გვერდითა ოთახში შერბის. ანეტა კარს ალუბს, შემოდის მათიყო).

ანეტა ა. (ხმადაბლა) იფავა? მათიკო (საღვე) ვიუივა.

ანეტა ა. მერე? მათიკო. უუელაფერი ვუთხარა.

ანეტა ა. მერე, რამ? მათიკო. შიტკლის ფერი დაელო.

ანეტა ა. შეილო! მათიკო. საოკარო ქილო კი ხარ, ანეტა ბიცოლა!

ანეტა ა. მუჯარადა, გოგო, ჭერ იყო და რომ ვნახე, საჩემოდ თვალი დავადგი. დედა იმას არ შეავდა და მამა, ბებიათისმა, რომ ზღაბდა, მე ჩამაბარა. მერამ, წლები ისე გავატარეთ, ერთხელ არ უთქვამს, წინ ზიხარ და უნან ვაგამომჩამანდიო (პაუზა)... ებ, შენც ცოდვანი ჩავიზიარე...

მათიკო. სიყუთ კი გვიინდობ, მაგრამ... ანეტა ა. არ გამოვლდა. ცოდვას ვერ ვუტყვი, ქილო ოქანს თავს ევლებოდა, არც ცოლ-ქმრის ჩხუბი გამოვიგინო და იქნებ, ის კაცი რომ არ შეუხედროდა...

მათიკო. ეცხორა ერთ ჭერქვეშ ორ, შეიცილოთ შენთან ადამა... მზია, არა?

ანეტა ა. სადაც შეიღებია, იქ ორი აღარ ითქმის.

მათიკო. მაგრამ თუ ქალს სხვა მუდუარება, ნამდვილად შეუვარდა და ბედნიერებამაწყურებულმა...

ანეტა ა. იქნებია კი, ბედნიერი? მათიკო. მაგრამ თუ ოქანში...

ანეტა ა. (აწყვეტირებს) ვიცო, რისი თქმა გინდა, გნან არ მესმის? ზოგ ოქანში ისეთი ჭოქოქოთის ცეცხლი ანთია, რომ რაც აღწერ დანერგება, მაგშუებიათივისაც ის სჭობს. თუ სიზარბოლო გინდა, ერთი ასეთი მოჩხუბარია და ოქანს ამწერიკებელი, გამოშროწო. რბელი ლოთი და ოხერი ნამა ოქანბიდან კი არა, სოფლიდანაც გავახახებო. მაგრამ ისეთი ოქანბი დანერგებულა, სადაც ცოლი, ან ქმარი, პატარა ჩალაცხე წაიკნელებოდა, მიყოლ-მოყოლან ერთმანეთს, დამშო-მანშებელი არავან გამოჩინათ და მანგარა ბავშვების ბედზე კი არა, ვიღამ-რანე ფიქრია შო. მო, მანგარაზე ცოლ-ქმრისა ასე ინერგება, უტყუარად და უშიშუროდ-ისებუბც მინახავს, რომ ბოლოს უნანიათ, მაგრამ რადა დროს!

(პაუზა) მაინც, რაო, მერიმ?

მათიკო. მოვალა.

ანეტა ა. მო, დახვდები, დაუყვავებს, დედა და ეგება რაღაც მალა-მოც გამოუწანოს... (პაუზა) ოქანს მოვა?

მათიკო. როცა ესენი შინ არ იქნებიათ.

ანეტა ა. ეხენი ამ საღამოს ქალის ოქანში არიან მიწვეულები, ვახ-შაშა?

მათიკო. მო, მერის ახლავ დაეურტავა.

ანეტა ა. (დაეურტებოთ) ჩიორა კი არსად წავა, მაგრამ ზაქა — თვალბიდან რომ გადავიცილებოდა, სანამ დაბრუნდებოდეს, სიყვ-დღოს ვათავებ... ვამე, შეიღებო, როგორ დაეწეწათ გზა და ცვალი... რომელს მოვხებოთ, რომელი დავედლოთ ნელამოდ... (პაუზა) იქ მტერი თუა, ის ქალი, ბედნიერი...

მათიკო. კაცს ვაგიუებო უყვარს.

ანეტა ა. ისიც ცოდვლიანია? მერე შეიღებს რას ეუბნებიათ,

ბოლიშოვ? შეკლოშია მოკავანელი ამ ქვეყანაში? ე. ბღერთბა უველას მშვიდობა მისცეს, მაგრამ... არა, ეს ბავშვები რომ წამოშვებოდნენ, ორივეს წაიყვანდნენ და შრომლებს თვალთ აღარ დაიწვინებდნენ, მაგრამ კონსერვატორია რომ არაა ჩვენს სოფელში? ათასი ფიქრისაგან ტანთა გადაბრუნდა, ძილი დაეკარგა და მოსვენება, თავზე ისე დახაივნიდა, თვალს ვერ ჩივლავდა... ოჰ, შენ აქა ხარ? წაიღი, შვილო, წაიღი, შენს საქმეს მიხედუ. აქეთ შევლაფერს სივადგარბე.

(მათიყო გადის)

წაუწაღებელი ხავს ეკიდებოდაო... ღმერთო, მიწველდი

შემოდის ღიმილით.

ღიმიტ რ ი. ის ქალბატონი აქ ბრძანდებოდა?
ანეტა. ვინ ქალბატონი?
ღიმიტ რ ი. კარგად იცი. და მას ჰყოფნის თავებობა, რომ...
ანეტა. მათაყო არაფერ შუაშია.
ღიმიტ რ ი. ჩვენს შორის ეგ ჩადვა.
ანეტა. ეგ კი არა, ბედა ჩადვა.
ღიმიტ რ ი. რაო, ზედწინეაო? უოფელ რაძალზე გეცითებეი.
ანეტა. როგორ ფიქრობი?
ღიმიტ რ ი. თუ არაა, თავის თავს დაბარალოს.
ანეტა. ეგემა, პატარ-პატარა ბრადია უველას სივადგვის. თუ სი. მართლ ვინდა, არც შენ გვაცრებია. ის კი არა, ფიქრობ, ეს ქალი აღერ გავდა შეგულგულაო, თორემ ასე უტყებ...
ღიმიტ რ ი. (აწვევტივებს) აგრ რომ უოფელიყო, მერის აღერც შევადგეწვებდი დარჩიოთყო.
ანეტა. იცოცხლე. ან გეჩივია: ერთი საშინაო, მეორე — საგარეო, ვიცი, ვიცი, სხვისაც ბევრი გამოიგონია, მაგრამ...
ღიმიტ რ ი. რა ვქნა, თუ არ გჭერა... (სულს) ზაზა არ მოსულა?
ანეტა. არა.
ღიმიტ რ ი. ჩიორა სადია?
ანეტა. თავის ოთახში.
ღიმიტ რ ი. როგორაა?
ანეტა. მანაც, როგორ უნდა იყოს!
ღიმიტ რ ი. თუ მეცადენდნებს.
ანეტა. პიანინოს არ ეცარება?
ღიმიტ რ ი. არაფერი გოთხარა?
ანეტა. მზას არ იღებს?
ღიმიტ რ ი. მაინც რა მოხდა, რა უთხრეს, რა გაუტყვიეს, არაფერს ამბობს?
ანეტა. ხან აქედან მოვუარე, ხან იქიდან, მაგრამ...
ღიმიტ რ ი. თუ არ იმეცადინა, არაფერი არ გამოვა, ნიჭი მაინც არ ჰქონდეს?
ანეტა. ნიჭს მოვლა უნდა, შვილო.
ღიმიტ რ ი. დედამავისისთვის რომ გეცითხა, ზაზაც თან მიპყვადა.
ანეტა. ქობდა, წაუყვანა, ბავშვები ერთმანეთს მაინც დაუტყვებდნენ.
ღიმიტ რ ი. ზაზას არაფერი დაუღებია.
ანეტა. ვიცი, არც ფული, არც კინო-თატორი და დელეობები — ერთი სიტყვა, თავის წებაზე მთუყო, რომ...
ღიმიტ რ ი. ჩემთვის ბელი არ შეეშალა, არა?
ანეტა. ასე გამოვიდა.
ღიმიტ რ ი. შენც რომ ასე შეუბნებეი...
ანეტა. სხვა რაღას იტყვის? — ეგ არ მაწუხებს.
ღიმიტ რ ი. ესე იგი მე შევიდად ვარ.
ანეტა. მშვიდად როგორ იქნები? — მამა ხარ.
ღიმიტ რ ი. შენი იმედი შექონდა, დედაჩემო.
ანეტა. უველას თავ-თავიის იმედი სჭირდება. ვისაც არა აქვს, ცოლ-შვილს წუ ეკიდება! შენ კი, პირველსათვის ვერ მოგველო და მეორე პარტია გაიჩინე. ახლა მესამე გამოვიდა და იმას გაეცადები. არა, რა უფლებიბი აბურთავები ასე ბავშვების ბედ-იღებს, არ შეტყვი, ბიჭო?
ღიმიტ რ ი. უოფელი რძლისათვის გეცითხა.
ანეტა. იმისაც მოეცითება, კრებო რომ კრებოა, ისიც შვილს ეცარება, არავინ დამიჩარკოსო. ახლა, ჩვენს სოფელში რომ საბავშვო საბავშვო, იგი რამდენია ცოცხლად დობობდებო? არა, მთავარობა იმათ კი არაფერს აკლებს, მაგრამ იმისთანა მშობლებს

ან სახსაბურში რას ეუბნებია, ან შერეული და ნათესავ-მეგობარი? მინდობა მომეძებნა და საკადრის მომესხენებო? მთავარი არაა აგერ, საყუარია საქმე მაქვს საძიებლო. მასსაქვედმწესი... რატომ მაშინვე ვერ ვაივდი ჩამოვიღოდი, ამ ბავშვებს წაგართ-ბედივდი, სადმე ერთ თავსუფასარს მთავრობა თუ არ მომეცმდა, სახელმწიფო ვაყვადი...

ღიმიტ რ ი. რა ვქნა, გავადლო ეს ქალი? ბავშვიც გადავადლო? ანეტა. რას სულელიბი ცოლია და შვილი შენი. ის კი არა, უნდა გაიყვან-გამოიყვანო ნათესავ-მეგობრები. აგერ, ამ საღამოს რომ ხართ დასატყებელი...

ღიმიტ რ ი. რა მტკითებმა!
ანეტა. ახ, ეს ახალგაზრდა ქალი იმისათვის გამოგვცა, ვრცეყო, ვხეზო, შვილები ვაჩინოო: შვილებს, ქალს, ქმრის სიყვარული აჩენენებს, ახა!

ღიმიტ რ ი. შენი ვერაფერი ვაჩივია, ხან ასე ამბობ, ხან ისე. ანეტა. ქალს მოვლა უნდა, მოვლა! მოვლა, წაიღი, გამოიყვეთ და დამიძახეთ. ბავშვს მე მივიბედავთ.

(შემოდის ჩიორა)

მოდი, შვილო, მოდი, ბებია რა ქნა, გავიარა იმ ხებრმა თავის ტკივილმა? აგერ მამაშენიც, სწუხდა.

ჩიორა. სწუხდა?

ანეტა. შვილის სატყვიარი აწუხებს მამას, ახა, რას უზნას! ღიმიტ რ ი. შარად გტყვია? იქნებ, ექიმისთვის გვეცითხა, ჩიორა. ექიმა არ მჭირდება. და, საერთოდ, ჩემთვის ნურავინ შეუღებია.

ღიმიტ რ ი. შენ ხომ ჩემი ქვეიანი გოგო ხარ. მე ვარ დაწინაშე, რომ...

ჩიორა (აწვევტივებს) მხოლოდ მე...

ანეტა. რაში, ჩემო ანგელაო!

ჩიორა. იმაში, რომ ვაჩენდი ამ ქვეყანაზე, რომ უველასათვის ზედმეტი ვარ.

ანეტა. ეგ რამ გაფიქრებია ის კი არა, შენისთანა გამოჩინებული ჩვენს გვარში არ გამოჩეულია. შარშან, ტელევიზორში რომ გამოვიყვანეს, სოფელი გადაიარა, ჩიორა სიმღერებს იგონებხო. ახლა, უველა ელოდება...

ჩიორა. იმ უველას უთხარი, ნურაფერს ელოდება.

ანეტა. რაოა, შვილო?

ჩიორა. კომპოზიტორი არ ვქნებდი. და საერთოდ, არაფერი არ ვქნებდი.

ანეტა. აჰ, ამ ის კი არა, საზღვრად ვნახე: დედოფალივით იყავი გამოწყობილი და ქვეყანა შენ გიყურებდა. ასე რამ გავაშწარა, შვილო!

ღიმიტ რ ი. არ ვიცი, ასეთი რა გაწყენინეს, რომ...

ჩიორა. არავის არაფერი უწყენინებია. მაგრამ ხომ არ ვიცოდი, რომ არ მაქვს აქ დაბრუნების უფლება?

ანეტა. ღმერთო, რად არ დაუბრუნებდი!

ჩიორა. რომ უველან ზედმეტი ვარ.

ღიმიტ რ ი. გემის, რას ამბობ?

(გვერდითა ოთახიდან ისმის ბავშვის ტირილი. ჩიორა ყურზე ხელს იფარებს)

ჩიორა. არაფერი არ მზმზის, არაფერი ნინდა.

ღიმიტ რ ი. მე მშინაც ვოხოვ დედაშენს, აქ დარჩენილიყო. ახლაც, თუ ამათ ვერ იტან, თუმცა არც ქმარი არავისთვის წაურთმევიათ, არც მამა,

ანეტა. ღვთის წინაშე, ასეთა, შვილო.

ღიმიტ რ ი. მოდა, რა ვქნა, იმედიო? თავი მოვიყვად?

ჩიორა. მე წავალ.

ანეტა. სადა, შვილო!

ჩიორა. სულ ერთია.

ღიმიტ რ ი. კარგად, დამწვიდო, მე გადავიყვანე. შენს თავს ფეცვა, მინას მოეცებინე და გადავიყვანე.

ანეტა. კაცური სიტყვა (ღიმიტ რ ი.) რომ გელოდებია, ხომ არ დაგაიწყედა?

ღიმიტ რ ი. მივდივარ, მივდივარ. (გადის)

ანეტა. ახლა ხომ დაწყენარდები, შენ შემოგაკეცი, მე არც შეიტყო-

ხივარ, რა მოხდა იქ, რა გაუქვინებს. შეიძლება ისეთიც მოგეჩვენა, რაც არც უფროაო. დღუფიარად, ახლა ხომ არც ისე პაპარა ხარ — შენი ხნისა, უნეს კიდევ ახალადგინდენ.

ჩიორა (ხაზგანსით) დედაჩემაც უნა გაუთხოვებიათ.
ანტა. (ყურით მოუტურა) შენ რომ დაბრუნდი, მე და მამაშენს სიხარულით ხელი ცას მიგვიყრდა. ერთად გვეულოებით, ერთად დაბრუნებით. შე კალი, დედა ცოცხალი უკავო და მამა. დედაშენსა, თრამბ, რაც შენ წამოხვედი, დანა კიბლს არ უხსნი. (სისის ბავშვის ტრილი) იმ თოთო ბავშვსაც მიხვებდე, გეგმა სტივია რამე.

(გადის)

(ჩიორა ჩაფიქრებული ზის. ფრთხილად იღება სადარბაზო კარი და ოთახში დათო შემოსიხდავს).

დათო. „ჩიტო, ჩიტო, ჩიორაო“, „ჩიტო, ჩიტო, ჩიორაო“...
(ჩიორა სდგმს, წამადღვევი ჩიობი)

უცარკად, ტროლოლა... „ი, მკარამ ქალბატონო უნა, თუ თქვენ სიმაძილოს მეუბნებოდით, ისინი ვინც ჩვენ საივლის გავისტუმრეთ, პირდაპირ სამოთხეში მოხვდებიან — დიახ ძვირფასო, ჩიორა-ტროლოლა — უნა და რა, თქვენს წინაშე, თქვენთან დაიწყოებული ღირსი, რომელიც გეხალთა მოტივებულ დასის ხანელით და ვახოთ, დაიწყოებული დიდებული საქმე ბოლომდე მივიყვანეთ გენავარძით რეპეტიციები. (პაუზა) ხმას არ მცემ, მაგრამ მაინც შემოვალ. (ოთახში შემოდის). ზაზამ მოთხარა.

ჩიორა (აწვეუებინებს) თვითონ სადა?
დათო. დაწვრთვულ გამოხატვან. დღეს მისი მამიკო სკოლაში უყოფლა და ხომ იცი, არც ისე სიხარამონო მოსახსენებ მანგაა „სად დადიხარ, რას აკეთებ, ვინთან დაიხვები“, ანდა „შენ შენ ვიჩვენებს ტუპს გავაძრობ“ და სხვა და სხვა. ჩემთვის ნაცნობი მანგებია. დღუტს ხომ არაფერი შეეღებება შე, მაგალითად, ფირფიტა კი ჩაიწერეთ მაინაველის ბანი და დედაჩემის კოლორატურა, როგორც ვხედავ, შენმა დედიკომ და მამიკომც დედად გახანაოვნეს.

ჩიორა. ეგ შენი საქმე არაა.
დათო. არა, თუ?
ჩიორა. რაც არ იცი...
დათო. ძალიან კარგად ვიცი.
ჩიორა. არ იცი, და არც გაქვს უფლება
დათო (აწვეუებინებს) ესე იგი, ვინ ვარ მე, არა? ბავშვი — უყოფელ სიტუაციაში, ასე მოვლიან, რა ძალა აქვს ჩემ სიტუაციას, ჩვენს სიტუაციას, გრუნდა იყავრც, ვინ მოვიხსენებ ჩვენ, ბავშვებს, საერო თოდ არაფერს გვეიოხებთან. ჩვენს ბედს წვეებინ და ჩვენ არ გვეიოხებთან, ანგარიშს არ გვიწვევენ, მაგრამ მე ვიქნები პრეკუტორი და მოვითხოვ...

ჩიორა. პრეკუტორი?
დათო. ცუში სადგინდად აღარ მვალდია. (პაუზა) კმ, ვითომ თან წვაიყვანა და
ჩიორა. დიხ, წამიყვანა და არც არავის გამოვუდგევარ, არც დედას, არც...

დათო. მეორე მამიკო?
ჩიორა. მეორე მამიკო ხომ...
დათო. თამაზია, ჩემი კერაა, ახლა დამხსტრეულის.
ჩიორა. შენც კარგი ხარ.
დათო. რა დავიშავე!
ჩიორა. იქ ერთხელად არ მომავიოხებ.
დათო. აგრე გვიგონოს ჩამდებჩერ მოცულუვარ იმ სახლთან, თქვენს პირდაპირ სადარბაზოში შევიმალდებოდი და იქიდან გითურებდი, გხედავდი, პიანინოსთან რომ იქები ხოლმე. ხანდახან ზაზაც მოვყავა იმის შემდეგ, რომ დედას მამაშენმა ცულო მოიყვანა, იცი, რა დღეში იყო, გაგიყვანა ბიჭი, სწავლას ვილა ჩიოდა... შენი მამა იყო და უნდა გადამერჩინა.

ჩიორა. კარგი გადარჩენაა! ორჯერ ნასვამი უნახავთ.
დათო. მე დავაღვიწე, ხომ გითხარა, უნდა გადამერჩინა.
ჩიორა. (ბრონიით) შენც ასე გადარჩინე თავი?
დათო. შენ დამცინის იცი, პირველად როდის დავლიე? შენი კონცერტის შემდეგ. პო, იქ ვიყავი მიმალული და ყველაფერი

შესმოდა, ყველაფერს ვხედავდი. დარბაზიდან რომ გადმოვიხედიე გამოიჭრდი, ისე აფორიაქებული... იმ დამეს გდავუყვებდი, რაო ჩემთვის სულ ერთია ვისწავლი თუ არა? ქაფურქოფქოფს ვიცოცხლებდი თუ არა... შენთან კი ვერ მოვედი, იმის შემდეგ რა მოხდა, მე იქ მოხსენა არ შემეძლო. შენ ხომ იცი, როგორ მიყავარ დედაშენი... ის კი...

ჩიორა. მე გიყარავდი დედაჩემზე ლაპარაკს.
დათო. ქვეყანას მაინც ვერ აუტარებდა. ზაზას ვერ აუტარებდა. მზიას და გოგის ვერ აუტარებდა — იცი, რა კარგები არიან? ვერც დედა იმით, — იცი, რა კეთილია? ვერც სკოლას, ნათევა ვებს, ამხანაგებს.

ჩიორა. წადი აქედან, ახლავე წადი, თავი დაგავენებ მეც, ზაზასაც, შენი სიხარული არ გვიკრძალბა.
დათო. ჩიორა მე... მე ხომ მიყვარხარ...
ჩიორა. ეგ სიტუაცია არ გამავიწო, მძაგს, შეზარულხარ!
დათო. ჩიორა!

ჩიორა. წადი, წადი! (კარს უღებს) აღარ დამეხანოს! (დათო ოთახიდან გარბის, ჩიორა ტახტზე დემონბობს, უხმოდ ქვითინებს. ზარი სადარბაზო კარზე, ჩიორა ცრემლს იმზარალებს, კანას ისწორებს, კარს ადებს. კარის ზღურბულზე მერი დას).
მერი. ჩიორა, შეილო! (ჩიორასკენ გამოეყენება) ჩემო გოგო! (ჩიორას მოსახვედოდ ხელს იწვევს, ჩიორა ხელს ახვდებრებს) მემღოფრო? რომ იცოდ, როგორ დავიბრუნე რაც წამოხვედი, თვალი არ მომიხვებდა, ადგის ვერ ვაყოფილ... შენ ხომ იცი...

ჩიორა (აწვეუებინებს) ყველაფერი ვიცი.
მერი (დახვეწილ) ზაზა სად არის?
ჩიორა. რაში ვაინტერესებს!
მერი. მე ხომ დედა ვარ, თქვენი.
ჩიორა. ჩვენ დედა აღარა გყავს.
მერი. ახა, მე ვინ ვარ.
ჩიორა. არ ვიცი.
მერი. რას ამბობ, შეილო... შემობრალე!
ჩიორა. ჩვენ ვინ შეგვიბრალა!
მერი. შენ ხომ ყველაფერი იცი, შენ ხომ მაშინ ვამიგე და მამა-ტეი, შენ ხომ გტყრა.

ჩიორა (აწვეუებინებს) არაფერი არ მჭერა, არავისი არ მჭერა.
მერი. თამაზია იც უნეს. მოხსენებსთვის ვემზადებოდი, ჩიორას კი რაღაც მოეჩვენათო. თუ რაზე უწინა, მამატიოსო...
ჩიორა. თუ პატივია არ შემეძლია?
მერი. ისეთი რა გითხარა, რომ...
ჩიორა. ყველაფერი იმისი, რაც მოხდა...
მერი. უნდა ახადო?
ჩიორა. თუ ვერ ვაპატივ?
მერი. მოკვდივარ. მე არ შემეძლია, უთქვენიოთ აღარ შემეძლია...
შენ და ზაზა ჩემთან უნდა იყოთ.

ჩიორა. მამა? მივატოვო?
მერი. მამაშენს ხომ მკავს, თქვენს გარდა ხომ მკავს... მე, მე ვინ მკავს, მე რა ვქვს, მე ხომ დედა ვარ! შენც იქნები დედა...
ჩიორა. მე არ ვიქნები დედა, არასოდეს არ ვიქნები, და, საერო-თოდ, წავალ აქედანაც, სულ წავალ.
მერი. ჩემთან, ჩიორა.
ჩიორა. არასოდეს!
მერი. ახა, სად, შეილო!
ჩიორა. სადმე, სახავში სახლში, სამუშაოდ.
მერი. შენი მუსიკა? კონსერვატორია?
მერი. არა მინდა.
მერი. მე ამას ვერ ავიტან! ჩემთან წამოხვალთ, შეილო, ჩემთან იქნებით, შენც, ზაზაც.

ჩიორა (მწარე ბრონიით) ზაზა სულ მაგაზე ოცნებობს.
მერი. შენ უნდა დამეხმარო, გული მოუბარბონ.
ჩიორა. მე ვერ გიმეველი და საერთოდ რა გინდა ჩვენთან, აქ რატომ მოხვალ?
მერი. ჩიორა!
ჩიორა. პო, რა გინდა ამ სახლში! თამაზიყვარებია მაინც არა გაქვს, რომ...
მერი. (აწვეუებინებს) მართალია, აღარა მძაგს მე თქვენთან მოვედი, ჩემ შევლებთან მოვედი — შენთან, ზაზასთან.
ჩიორა. ჩვენ არ გვიოხებია.
მერი. მე გიბოძ!

ჩიორა. თუ წამოსვლა არ შეგეძლია?
მერი. მამონ, მე ვივლო. აი, ასე, რაცა მართო დავაგულდებთ.
როცა არავინ დამოწმოს. ახლა... კარგა ხანია ამ სახლს ვტრ-
იალებ და როგორც კი წავიდეთ მამაშენი და ის ქალი,
ჩიორა. ოჯახში ასე ქურდები შეიან.
მერი. მე არავის არაფერს ვასრავ. მე... ჩემს შვილებთან მოვედი.
ჩიორა. თუ შვილებს არ უნდა? თუ შენ არტყვენი შევლებს? თუ
უფლა ამბობს, რომ შენ უგლოვო ხარ, რომ ორი ოჯახი დანა-
გრავ, თუ შენ წინობახე...
მერი (სწევტრინებს) შენც კი არა გავს იმისი უფლებსა, რომ... მე
შენ გუარძლავ!
ჩიორა. მეც გუარძლავ! აქ აღარ მოხიდიდი გესმის?
(შეუბღის ზახს. კართან შემტევა)
მერი. თუ არ შემიძლია? თუ უოქვენიდ არ შემიძლია?
ჩიორა. რა გინდა ქენი.
მერი (ჩიორას წინ იროქებს) ნუ, შეილო, ნუ! შემბრალდი!
ჩიორა. სიხრადლდოდ აღარ შემიძლია.
მერი. ამა, რა ექნა? მითხარი...
ჩიორა. რაც გინდა, ქენი. თუ გინდა, თავი მოიკალი! მო, სწორედ.
სწორედ! მე შენ ადვილას თავს მოიკვლავდი. (თვანზე უთი-
თებს) ექვან გადვადტებული და თავს მოიკვლავდი.
მერი. (წამოდგება) ეგ მართალია... მართალია (ზახს შენიშნავს).
ზახა შეილო, შენც ასე გძოდვარ... არც შენ მამართ...
ჩიორა. ზახსა, ზახსა! ჩვენ არ დავაშავებ... (ტრილონი ეხვევა)
ვის, რა დავაშავებ...
მერი (თავისთვის) მართალია... მართალი... მხოლოდ მე ვარ დამ-
ნაშავე... მამაკითხ, აღარ შეგაწუხებ... (თვანზე გაიკრება).
ჩიორა (შემხარავად) დედა! დედა!
ზახა. დედა!
(სცენა ბნელდება)
ნიშნე მონსი, ჩიორა პიანინოსთან ზის. უკრავს. მღერის.
ჩიორა. ჰქონდა წუხილი დიდი,
თავს უბედურად სთვლიდა,
ერთი პატარა ჩიტო,
გადმორავდნილი ხიდან.

სურდა გაფრენა ცისკენ,
სურდა ეხილა მთებია...
ეღო ჩიორა ხისკვეშ
გადატებული ფრთებით.

ტუჩოვად უხმობდა დიდს —
მგონი მოუტდეს წუხელ...
უღარ გაივებს დედა,
ციცნა ჩიორას წუხილს...

მარტოშარტო იგი,
მისთან არავინ მოვა...
იჩვევოდ მიღამო მშვიდი,
თოვა, თოვა და თოვა...

(შემოდის ანეტა)

ანეტა. შეილო, ჩიორა!
ჩიორა. ბებია, მოგწონს?
ანეტა. ძალიან, შენი ნიჭის ქირიმე, მაგრამ დღეს რომ არაფერი
გეპოზა?
ჩიორა. დედაჩემსაც ხომ არაფერი უქანია.
ანეტა. რა იტ, ბებია შემოგვივოს...
ჩიორა მე მოკვალდი დედაჩემი.
ანეტა. ცოცხალია, შეილო, თუ გინდა ათას ხატზე დავიფიცებ,
რომ...

ჩიორა. მე დიდს მკვლელი ვარ... მე მოკვალდი დედაჩემი... მე
დედაჩემი მოკვალდი...
ანეტა. არ მომკვდარა, ბებია შემოგვივოს.
ჩიორა. ზახაც მოკვდა. მამაც მოკვდა. მეც მოკვდა. დედა რომ
დავანახლავდი, იმ დღეს მოკვდი. იმის საფლავზე რომ ვიდე-
ქით, თოვა დაწეწო. ცვიოდა და ცვიოდა ზეციდან თეთრი მიხა-
კით. როგორ გუვარავდა... მერე სულში შემეზუთა და...
ანეტა. დაგისიზრა, შეილო, გულში ჩაგვსა და დაგისიზრა. მერი
კარგად არის. ჩემმა ლოცვამ და თქვენმა ცოდვამ გადაარჩინა.

ჩიორა. ცოცხალია (ეხვევა) ხომ მოვა, ბებია? ხომ მოუშვებთ?
ჩემო ბებია!
ანეტა. ეგ რა ხაყითხაია, შეილო!
ჩიორა. ის ქალი?
ანეტა. წყალი, შეილო, აქნდა. მამაშენმა სხვაგან გადაიქვანა.
ჩიოდა, ვიქნებოთ ახლა ერთად ეგ. შენ, ზახა და დედაჩემი. ამა,
შენ გენაცვალდი დედაშენი ხანხვერად ჩემი გაზრდილია, რა-
ღი იყო, მაგრამ მამაშენი...
ჩიორა. მამაჩემი?
ანეტა. იმისე დაბრუნდება, შენ შემოგვედუ. მო, იმას ვამბობდი,
მამაშენი შეტოვო ხოლმე, შეილო! შეილო! შეილო! რაძალი გუვარსო.
ჩიოდა, დედაშენი! შენ გენაცვალდი, გული დაწყნარე. შენც
იცოცხლე და ჩვენი გავიცხლებო.
ჩიორა. დედაჩემი რომ მოვკვლო?
ანეტა. არა, შეილო, არა. ხომ გითხარი, დაგისიზრა-მეთქი.
ჩიორა. დათოვს თოფი ესროლა დედაჩემს, ახლა დათო საპატი-
როშია, ხომ!
ანეტა. რას ამბობ, დილასაც აქ იყო. დღეში ასწერ მოდის, შენი
ამბებებს შესატყობად.
ჩიორა. არ შემოუფუთა, მომკვლავ.
ანეტა. არა, შეილო, თუ არ გინდა, არ შემოვუფუტებ.
ჩიორა. ზახს მტეი არავინ შემოვუფუტა, მაგრამ ზახს რომ მოვ-
კვლო?
ანეტა. უფლა ცოცხალია-მეთქი, გოგო, არ გჭერა? თქვენთან
რა უნდა, შეილო სკვიდლის. მე უნდა მოვკვდე და თქვენ დაი-
ტრობო.
ჩიორა. არ მოკვდე, ბებია (ეხვევა) გებუწუბი, არ მოკვდე!
ანეტა. არა, შეილო, მე ვინ მოკვ სკვიდლის ნება. იმდენ ხანს
ვიცოცხლებ, სანამ თქვენ გაგზავრდებოთ. მაგრამ ჩემი სიცოც-
ხლე თუ გინდა. ორი ღუფა შექამე რამე. შექამე?
ჩიორა. კარგი.
ანეტა. ახლავე გამოფრან (სამხარეულოში გადის)
ჩიორა (ჩიორას) „შეილო, ჩიორა, უთქვენოდ არ შემიძლია,
სიცოცხლე არ შემიძლია... ნუ გამაგებ, შემბრალდი, ნება
მომიტე, ხანდახან მარცხ ვახლო...“ (წამოდგება) „არც გინდა
ქენი. მე შენს ალბას თავს მოვაკვლავდი... აქნდა გადვადტებო-
დი“... მო, კიდევ რა ვუთხარი? აღარ მახსოვს, რა ვუთხარი...
მერი იმდენ გადვადვად და მოკვალა. მე ჩემი დედიკო მოკვა-
ლი. მე მკვლელი ვარ... თანა შენ კაცოვნე დაგწეწე, მაგრამ
შენი საქმე გაკეთე. მე ვერ შევძელი შენს სიმაღლზე ამის-
ვლა, ვერაფერი გააკეთე... მე მხოლოდ მოკვალდი... მოკვალდი...
აი, ასე მოკვალდი. (თვანზე ვარბის)
(სცენა ბნელდება).
ქუჩა საავადმყოფოს წინ. ქიშკართან თამაზი ტრიალებს. მოსა-
ხვევში მიიმალბა და იქიდან ადგენებს თვალს ქიშკარს, საიდანაც
მერი და ზახა გამოდიან. მერძო ქუჩა მოათვალიერა.
ზახა. მე მოვედი, დედიკო, მარტო მე... არავისთვის შემბრტობი-
ნებია, არავინ გვიჩინა, ხომ? ჩვენ აქედანვე წავალი სოფელში,
ბებიასთან. მე იქ ვისწავლი და ვიმუშავებ. თუ გინდა, შენც
იმუშავებ. აქ საავადმყოფო სახლია, მაგრამ იქნებ შენ გინდა...
მერი. მე აღაზარევი არ მინდა, ჩიორას შემდეგ... რისთვის, ვის-
თვის ვიცოცხლო...
ზახა. ჩემთვის, დედა!
მერი. არ შემიძლია...
ზახა. მე კი შემიძლია? (ხელს ხვევს) მანდ ორზოა. აქეთ, აქეთ,
ფრთხილად დედაჩემი!
მერი. (თავისთვის) „ფრთხილად, სასიკვდილოა!“, „ფრთხილად,
სასიკვდილოა“
ზახა. რა სიქვი, დედა?
მერი. არაფერი... ერთი წარწერა მომაგონდა, წარწერა გაფრთხი-
ლებს, ბედის გაფრთხილება. მე კი, მე...
(ზახას თვალებში ჩასცურების, თავზე ხელს უსვამს. გულში
იკრავს. თამაზი საფრას გამოსროდვდა. თამაზისა და მერის
თვალები შეხვედრან ერთმანეთს. მერი პირს იბრუნებს. უფრო
მეტად იკრავს ზახს გულში. თამაზი უხმოდ გაბრუნდება) ნუ
გვმინდა, შეილო, ჩემო, ჩემო, ბიჭო... უღრმოდ დაკავებული
ბიჭო... მე ვიცოცხლებ... უნდა ვიცოცხლო, შენივთს ვიცოც-
ხლო.

დასასრული.